

ELŐFIZETÉS.

MELYBEN:

Egy évre 26 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre .. 7 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 18 korona.
Egy negyed évre .. 8 korona.
Egy óra 2 k. 50 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, január 17.

Jöjjenek haza az aradi honvédek.

Előttünk, egyszerű polgári lelkek előtt, ismeretlen katonai érdekeknek bizonyára szerfölött fontos parancsára az aradi honvédek már hosszú évek óta e várostól távol képezik ki és tartózkodási helyüktől jó messze foglalkoztatják őket. A mi honvédeink tudvalóval a gyulai ezredhez tartoznak néhány év óta; ezelőtt a lugosi ezred kötelékében szolgáltak és így a mi fiaink már évtizedek óta nem részesülhettek itthoni ellátásban; a Kossuth-utcai honvéd laktanyában állandóan volt ugyan egy zászlóalj, azonban ez az ezrednek csupán harmad része, holott az egész ezred ugyszólván aradi és környékbeli hadkötelesekből kerül ki. A háboru folyamán tudvalóval a gyulai honvédek Kolozsvárra helyezték és ettől fogva az aradiaknak Kolozsvárra kellett utazniok, ha a honvédezred parancsnokságánál akár csak félórai elintézni valójuk volt is.

A képviselőház legutóbbi ülészakában erős kritika tárgyává tették az ezred-csereberét és rámutattak ennek gazdasági, valamint erkölcsi szempontból való káros következményeire. Jól emlékszünk rá: az egyik szónok rámutatott arra a visszas intézkedésre is, hogy az irodai szolgálatot teljesítő családos öreg tiszteket lakhelyükről elviszik a szomszéd városba, holott a saját városukban szintén kifogástalanul teljesithetnék aktamásolási, vagy számviteli teendőiket. Sok ezer család nyugalmát, egzisztenciáját menthetnék meg ezzel a helyes intézkedéssel. Az ezredekre nézve fokozottabb mérvben áll ez, mert nem néhány száz, hanem sok ezer lélek okos és céltudatos elhelyezkedése függ az emberséges ezredbeosztástól. A honvédelmi miniszter a képviselőházban akkor azt felelte, hogy magasabb katonai érdekek indokolják a különböző nemzetiségű csapatoknak régi állomásukról való elvitelét. Abban tényleg van is ráció, hogy a cseh, román, vagy lengyel legénység magyar vidékre kerüljön, de engedelmet kérünk, azt már nem tudjuk megérteni: milyen rendkívüli szükség parancsolja azt, hogy az aradi honvédek Makón állomásozzanak és nagy családú aradi polgárok, iparosok, kereskedők, hivatalnokok ott költsek el a pénzüket, vagy növeljék a különben is tulterhelt vasutak nagy forgalmát, amikor egy-két napra hazaengedik őket.

Arad város fáradhatatlan tevékenységű főispánja, Kintzig János, aki már egy esztendő működése alatt is számos alkalommal nagyszerű eredménnyel tudott fellépni e város polgársága érdekében, bizonyára most se tagadná meg hatásos intervencióját, ha Arad közgyűlése illetékes helyre felirna honvédeinknek Aradra való helyezése érdekében. A kérelem annyira jogos és méltányos, hogy a feliratnak nem is kellene sok szót vesztegetni rá. Ha a fiainkat és az apáinkat haza tudná hozatni e város intézősége, ragyogó emléket állítana magának e cselekedetével. Az aradi honvédek közül úgy is oly sokan küzdenek és véreznek az ország határain túl, legalább azok, akiket a jó sorsuk Magyarországon tartott közülük, kerüljenek haza szeretteikhez örülni, vagy szenvedni. A szenvedést is jobban elbirjuk, ha azokkal oszthatjuk meg, akiket szeretünk. (=)

Orosz támadások a Szerethnél.

Budapest, január 16. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcátér:

Mackensen vezértábornagy hadserege:

Tegnap délután az ellenség Nemoioasánál, a Szereth mentén lévő hídfőállásából nagy tömegekkel előretört. A támadás a német tüzéség tüzeiben összeomlott. Este egyes helyeken árunkba be tudott hatolni, de ellentámadásban ismét haladéktalanul kivetettük.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Az oroszok és románok a Susita és Cassinu völgy közt Ruiz altábornagy harcsoportja ellen erős támadásokat intéztek. Mindenütt visszavertük őket. Cassinutól délre emelkedő egyik magaslaton ellentámadással az ellenség két tiszte és kétszáz főnyi legénysége hadifogságunkba került. A mesticanestii alagút közelében császári és királyi felderítő osztagok az ellenséges biztosító vonalon túl az orosz főállásokig nyomultak előre és husz fogollyal tértek vissza.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregének arcvonala:

Nem volt különös esemény.

Olasz harcátér:

A Karszt arcvonalon tovább tart a tüzéségi tevékenység.

Délkeleti harcátér:

Változatlan. Hóter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Orosz offenzív-kísérletek.

Berlin, január 16. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcátér:

Francia osztagok megkísérelték, hogy Beuvraignesnél (Loyetól délre) behatoljanak állásunkba, de az árokvédő őrség megakadályozta őket ebben. Egyébként a kölcsönös harci tevékenység, eltekintve a helyenkénti újabb tüzéségi tevékenységtől, szűk keretek közt mozgott.

Keleti harcátér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Lényeges esemény nem volt.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

Az ellenség támadásai a Susita és a Cassinu-völgy között tegnap is teljesen eredménytelenek voltak. Azokat a románokat, akik egy helyen benyomultak, ellentámadással teljesen visszavetettük. Ez alkalommal két tiszte és 200 főnyi legénységet elfogtunk.

Mackensen vezértábornagy hadserege:

Heves tüzéségi előkészítés után nagy orosz tömegek Fundenitől két oldalt támadni kezdtek és a támadás hullámai néhány száz lépéssel állásaink előtt zárótüzünkben összeomlott. A támadásokat este megismételve, gyenge ellenséges osztagok behatoltak árunkba, de azonnal ismét kiűztük őket. Az ellenség veszteségei nagyok.

Macedóniai hadszíntér:

A helyzet változatlan. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kitüntetések. A király az ellenség előtt elesett Ghillány József 2. népfelkelő gyalogezredbeli hadnagynak a hadidiszitményes 2. osztályú katonai érdemkeresztet adományozta, egyben megparancsolta, hogy Biró György, a 305. honvéd gyalogezrednél beosztott 2. honvéd gyalogezredbeli hadnagynak a legfelsőbb dicséret elismerés újjólag, Pállér József dr. népfelkelő gyalogezredbeli segédorvosnak pedig a legfelsőbb dicséret elismerés tudtul adassék.

Elégették a Kultur-Liga irattárát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Közvetlen forrásból, ahol az események fonalai összefutnak információt kaptunk a háboru előtt és annak folyamán Erdélyből megszökött renegátok utolsó, kétségbeesett manőveréről, amellyel lehetetlenné akarták tenni, hogy amennyiben csapataink elől idejében nem menekülhetnének és letartóztatnák őket, a híres Liga Culturalehez, az erdélyi aspirációk fészkehez való korábbi kompromittáló viszonyuk nyomait eltüntessék.

Hivatalos helyen érdekelt szemianuk és a az eseményeket közvetlenül átélők vallomásai alapján a következő tényállást állapították meg:

Mikor Mackensen és von Morgen tábornokok csapatai már erősen szorongatták Bukarestet, a Kulturliga erdélyi exponensei összegyűltek és kétségbeesetten tanakodni kezdtek, mi történjék a Kulturliga óriási irattárával, útkos levelezéseivel és naplóival, amelyekből az ő összeköttetések Jorga hírhedt ligájához a napnál világosabban kitűnik. A rengeteg, nagy termeket megtöltő irathalmazt ugyanis a teljesen esődöt mondott román vasuti forgalomra való tekintettel, valamint a román hadsereget ért súlyos csapások következtében beállott fejlesztettségben már lehetetlen volt elszállítani. A tanácskozás eredménye végül is az lett, hogy december 2-án délelőtt, négy nappal Bukarest elfoglalása előtt, a Kulturliga irattárát kiürítették, a liga palotájának udvarára, hatalmas máglyát halmoztak össze az ezernyi levelekből, táviratokból és egyéb iratokból, azután az egész bünhalmazt elhamvasztották.

Mikor csapataink a városba bevonultak, a Kulturliga irattárát már üresen találták.

„U 12.”

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Közöltük luganói távirat alapján, hogy az olasz tengerészeti vezérkar bejelenti, hogy az osztrák és magyar haditengerészethez tartozó U. 12. buvárhajó az olaszok kezére került. Ez a buvárhajó nevezetes szerepet játszott haditengerészetünk történetében. Legbravurosabb cselekedete a Courbet nevű 23,500 tonnás nagy francia sorhajónak az otrantói szorosban való elsüllyesztése volt.

1914. december 21-én történt az emlékeztető eset. Nagy vihar dühöngött s az U. 12. Lerch Egon sorhajóhadnagy parancsnokságával azt az utasítást kapta, induljon cserkésző körútra. Mikor a buvárhajó az albán parton, a valónai öböl bejáratánál a Szaszeno-szigetek közelében elhaladt, észrevett egy gyorsan közeledő francia hajórajt, amely nyilván a mi adriai partjaink ellen tört. Reggel kilenc óra lehetett, amikor a találkozás történt s az U. 12. azonnal támadásra határozta el magát. Rövid időközben két torpedó lött ki a francia hajókra s azután a tenger alá merülve várta és figyelte a hatást. A francia hajóraj zászlóshajója, a Courbet csatahajó rettenetes léket kapott a közepén. Az U. 12. pedig, miután lövésének hatását megfigyelte, a tenger alatt elmenekült az ellene kiküldött torpedóromboló elöl és elérte kiindulási helyét.

A francia zászlóshajó oly súlyos sérülést szenvedett, hogy nem tudott tovább haladni, hanem el kellett vontatni. A Jeanne Bart dreadnoughtot bízták meg azzal, hogy a Courbet-t a valónai öbölbe vontassa, de mikor a vontató-kötelet oda akarta erősíteni a Courbet-hez, olyan erővel verődött neki, hogy a megsérült hajó nyomában elsüllyedt s 1085 emberből álló személyzetének nagy része a tengerbe fullt. A franciák az első jelentések után a Courbet-t összetévesztették a Jeanne Bart-tal és azt állították, hogy a hajó csak könnyű séru-

lést szenvedett, mért az egyik torpedó nem robbant föl. Ebből tehát az következett, hogy a Jeanne Bart is megsérült, a minek bizonyossága lett egy később érkezett jelentés, a mely szerint a Jeanne Bart-ot kijávitás céljából a máltai dokkba kellett vinni.

Az U. 12. menekülő útjában 21 óra hosszat időzött a víz alatt. Kattaróba tért vissza. Útja tehát oda és vissza mintegy 500 kilométert tett ki. Lerch Egon sorhajóhadnagy, a hajó parancsnoka vitéz tettéért a Lipót-rend hadiékítményes lovagkeresztjét kapta I. Ferenc József királytól, aki kitüntette az U. 12. egész személyzetét is.

Lerch Egont később egy másik buvárhajóra vezényelték át, amelyen mintegy félévvel ez előtt hősi halált halt.

A Corriere della Sera jelenti, hogy a tengerészeti minisztérium megállapítása szerint az U 12 az a tenger-alattjáró hajó, amelytől 1915. augusztus 11-ikén az északi Adriában torpedólövés által elsüllyedt. Ugyanez a hajó süllyesztette el torpedólövessel 1914. december 21-én a Jeanne d'Arc francia hadihajót. Az olasz tengerészeknek nagy fáradozással sikerült felszínre hozni a tenger-alattjárót.

Balta — a román kormány székhelye.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A román kormány elhatározta, hogy székhelyét a Dél-országiában levő Balta városba teszi át, mielőtt az ellenséges hadsereg a Szerethet átlépi. A jassy-i bankok utasítást kaptak, hogy a román kormány aranykészletét sürgősen vigyék Pétervárra.

Bukarestből jelentik: A ki Bukarestben béke idején, különösen pedig egy másfél esztendővel a háboru előtt járt, bizonyára ellátogatott a Capsa-ba is. A Capsa körülbelül megfelel a budapesti Gerbeaudnak, azzal a különbséggel, hogy míg a Capsa-ban politikával van telítve a levegő, a Gerbeaud a könnyű flörtnek a tanyája. A főlzolált étel és ital minősége dolgában egyenlőrangú volt mind a két helyiség, noha néhány különösen finnyás haretéri tudósító egy árnyalattal különbnek tartotta a Capsa esemegéjét. A Capsa volt az a helyiség, a hol a tántorithatatlan meggyőződésű Filipeszku meghitt elvbarátaival találkozott, a hol Take Joneszku drágán megfizetett szenny politikai üzleteit lebonyolította. A németek, a kiknek valamelyes köze volt a politikához, kerülték ezt a helyiséget, nem akarván magukat személyes inzultusoknak kitenni. Egy nagy német ujság ismert nevű tudósítóját például föltöbb kellemetlen emlékek fűzik a Capsához. Békés időben ez a népség mindig vakmerő volt.

A mikor a német csapatok Bukarestbe bevonultak, az üzleteket kevés kivétellel nyitva találták. Így kívánta az oláh kormány, mely egyik próklamációjában lelkére kötötte a lakosságnak, hogy a bevonuló német csapatokat szívesen fogadja, az üzleteket pedig nyitva tartsa. Az első üzlet, mely ajtait kitarja, a Capsa volt. Sok igaz német embernek ökolbe szorult a keze, látva, hogy ezt a hírhedt helyiséget, a hol a leghitványabb árulást szöttek, jóhiszemű német, magyar és osztrák tiszték is látogatják. Csak a bolgárok kerültek, mintha összebeszéltek volna, a helyiséget, amikor aztán egy szép napon a bukaresti német eszászari kormányzóság a Capsa minden készletét lefoglalta. A pincékben huszonhét ezer üveg különféle bort és likórt találtak. A csokoládé-, kakaó- és cukorkészlet szintén tetemes volt s kórházainknak jó hasznára vált. A Capsa első

emeletén bolgár tisztí étkezőt rendeztek be, az épület egyéb helyiségeibe pedig bolgár katonákat szállásoltak el. A Capsa tehát egyelőre megszűnt. Meglehet, hogy később, amennyiben az 1916. évi decemberi lecke nem használt volna, dühtől tajtékozó és megvásárolható politikusok talán ismét találkozni fognak benne, s francia kokottok társaságában, kávé vagy pezsgő mellett, talán új árulást fognak szőni. Egyelőre azonban a bolgárok ott a háziurak.

Bukarest utcáin sétálva, olykor, szinte tüntetően esendül felénk a német szó. Ki nem emlékeznék arra az időre, amikor még valósággal vakmerőség volt az utcán még sutfogva is németül beszélni? Az utca férfi közönsége többnyire katona, a nők pedig háromnegyed részben, Vénusz céhéből valók. Az intelligencia nagyrésze elmenekült, s a kik visszamaradtak, nem igen mutatkoznak az utcán. Román farmeruhás katonát is sűrűn látni. Ezek azonban sohasem voltak katonák, hanem inkább farmeruhába bujtatott irnokok. Altalában sok izmos, erős, egészségtől duzzadó fiatalember esavarog a városban, akik egyszerűen fölvettek az uniformust, amivel véleményük szerint, a maguk részéről a háborut elintézték. Ezeknek a legényeknek egy részét eleintén internálták, később azonban szabadon bocsátották őket.

De esalódik, aki azt hiszi, hogy a látszólag vig és élvezetvágyó Bukarest bensőleg nyugodt és hogy sorsába beletörődött. Olykor, mint derült égből a villám, a legképtelenebb hírek esapnak le a közönségre. Minél valószínűbbek, mennél ostobábbak ezek a hírek, annál inkább találnak hitelt. Hol azt híresztelik, hogy az oroszok, vagy az angolok fölszabadító csapatai már utban vannak, hol meg a középonti hatalmak döntő vereségének híret kolportálják. Könnyű ráismerni, hogy ez a Konstantin Mile jeles iskolája.

Német lapok szerint Ferdinánd oláh király a Newyork Tribune haditudósítójának ezeket mondta:

— Mindenesetre súlyos tévedése volt vezető politikusainknak, hogy rövid háborúval számoltak. Én mint német fejedelem fia, jobban ismerem a németeket és óriás ellenálló képességüket. Aggodalmaimat e szerencsétlen optimizmussal szemben érvényesíteni igyekeztem és a vezérkar főnökét óva intettem attól, hogy bizonytalan biztatásokra haremüveletekbe bocsátkozzék, amelyeknek legalább is kétes lehet az eredménye. Intelmeimet azonban a németektől való félelemmel magyarázták. Románia a háborút akarta és nem lehetett tovább visszatartani.

Bukarest elfoglalásáról a király ezeket mondotta:

— Bukarest eleste csak azt lephette meg, aki Németországot nem ismeri. Soha sem volt még nép borzalmasabb és geniálisabb új harci eszközök kitalálásában, mint a német nép a háboruban. Bukarest eleste végzetes önámítás következménye volt, amelytől én mentes voltam.

A ki nem váltott tejalványokról. A hatóságai tejalványok közül a következő számú utalványokat nem váltották ki: 608, 612, 615, 616, 617, 629, 630, 631, 635, 637, 638, 640, 641, 653. Felhívja a tanács az érdekeltek figyelmét arra, hogy mindazon tejalványokat, melyeket január 18-ig ki nem váltanak, 19-től kezdve érvényteleníteni fogja. A 19-én vissza maradt tejalványoknak megfelelő tejmennyiség erejéig a pótijegyek alapján a jelentkezés sorrendjében következő számú új utalványokat fogják kiadni: 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667. A régi utalványosok tehát 18. után csak a pótijegyekben lesznek felvehetők s csakis akkor kaphatnak utalványt, ha az előttiük teijegyzettek száma kimerült.

Galacot nem tartják az oroszok.

(Az entente balkáni tervét.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A párisi Journal arról értesül, hogy Galacot a lehető legsimábban kiürítették. Az orosz hadvezetőségben már számítanak arra, hogy Galac a legközelebbi általános támadás alkalmával az ellenség kezére fog kerülni. A hadvezetőség azonban abban bizakodik, hogy a Pruthnál előre elkészített állásokban, ahol új átcsoportosítások és pótlások révén jelentékeny új hadtestek várják az ellenség támadását, sikerülni fog Mackensen előnyomulását megakadályozni.

Londoni lapok pétervári jelentései szerint Oroszország a legnagyobb erőfeszítéseket teszi a Szerethnél, hogy újra offenzívát indíthasson. Nagy arányú csapatokat és tüzérséget szállítanak erre a frontra. Egyidejűleg a Kárpátokban is offenzívára készülnek az oroszok.

Russkij tábornok előkészületeket tesz az északi hadsereg offenzívájára. A cár Brussilov főhadiszállására utazott, hogy az offenzíva részleteit megbeszéljék. Ellenséges repülő állandóan élénk tevékenységet fejtenek ki, hogy az orosz csapatszállításokról és mozdulatokról tájékozódást szerezzenek.

Az orosz katonai hatóság rendelkezése a román hadvezetőség eltávolította a polgári lakosságot Jassyból. A román miniszteriumok a levélárakkal és hivatalnokokkal együtt sietve költöztek el a városból.

A Secolo párisi tudósítója szerint a római konferencia nem járt teljes eredménnyel, mert Romániáról nem döntöttek, hanem úgy határoztak, hogy az ügyben későbbi tanácskozáson lesz szó.

Milanói jelentések szerint több olasz gyalogos és hegyi dandárt küldtek Valonába.

Semleges körökben úgy tudják, hogy az entente római tanácskozásán a görög kérdésben is megállapodásra jutottak. Anglia, Franciaország kezdettől fogva Venizelosz mellett és Konstantin király ellen volt, de Olaszország idegenkedett, mert veszélyeztetve látta területi aspirációit Dél-Albániában és Epiruszban. Oroszország pedig a védnök szerepét játszotta Görögországgal szemben. Most Olaszországnak biztosítékot adtak, Oroszország is megváltoztatta álláspontját és együttes erővel akarják Konstantint megbuktatni, hogy a köztársasági kormány hadat üzenjen a központi hatalmaknak.

Ujabb entente hajóraj érkezett Pyreusz elé. A hajóraj nyolcvan kisebb-nagyobb egységekből áll és öt olasz hadihajó is van közte.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Szerdán: Ujdonság, először: *A csillagok bolondja*, operett.

Csütörtökön: *A csillagok bolondja*, operett.

Pénteken: *A csillagok bolondja*, operett.

Szombaton délután fél négy órakor mérsékelt helyárrakkal: Ifjusági és népies előadás: *Magnás Miska*, operett.

Este fél nyolc órakor, rendező helyárrakkal:

Lyon Lea, színmű.

Weil Magda sikere.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tegnap este forró és nagy sikere volt Weil Magdának, az aradi hegedűművésznőnek Budapesten. A fővárosi sajtó igen melegen méltatja a fiatal művésznő talentumát, fejlődését.

Az Ujság így ír: A legtehetségesebb magyar hegedűművésznők egyike. Mindent lebiró tehnikája, zenei érettsége, mély érzésvilága és izzó temperamentuma kivételes helyet biztosít számára az előadó művészek sorában. Alapos tanulmányra valló, elmélyedő és leányosan megérett előadása mindig igaz gyönyörűséget szerez. Hangversenyét már maga ez is érdekessé és vonzóvá teszi, a kitűnő művésznő azonban minden egyes alkalommal külön érdeklődést kelt műsorával is, melyet ritkábban hallható művekből és ujdonságokból válogat össze. A közönség meleg lelkesedéssel ünnepelte a művésznőt, ki több ismétléssel és sok ráadásal köszönte meg a szünni nem akaró tapokat.

A Pesti Napló ezt írja: Esztendőről-esztendőre izmosabb, teljesebb lesz Weil Magda értékes tehetsége. A fejlődés természetesen, mert az alapfeltételek egészségesek: nagyon jól tud hegedülni és felette intelligensen muzsikál ez a fiatal leány. Amivel még hiányos az előadása, amit azonban szeretőnk benne már most is: több bensőséget és mélyebb megérzést, ez idővel megjön, ma izlés és okos

átgondolás pótolja ezeket. A technikája csiszoltabb és biztonságos, a tónusa sokszínű és erőteljes, az előadásában lendület van és fiatalos hűv, csupa érdemes tulajdonság. Weil Magda értelmes játékában minden szólt, amit a szerző csak el akart mondani. Wieniawsky Faust ábrándját virtuoz tulajdonságai legjavával adta elő. Burmester ötletes Szerenádja, Hubay hatásos Zefir-je és Couperin egyik Kreisler átirásában hozott aprósága is sikert szereztek a művésznőnek, akit közönsége egész estén lelkesen ünnepelt.

A Pesti Hirlap méltatása ez: Weil Magda tavalyi szép sikerét ezidén is megszerezte: mai hangversenyén ismét kedvező benyomást keltett szolid, izléses hegedűjátékával.

Ezt mondja a Világ: A fiatal magyar hegedűművésznők egyik legtehetségesebbje Weil Magda. Szerény, intelligens muzsikus, aki mindennek meg tudja adni úgy technikai készséggel, mint értelmes elgondolással a stílusos formáját. Műsorát nagyon ügyesen választotta meg már csak azért is, mert nem ragaszkodott a direkt sablonos kompozíciókhoz. Weil Magdánál nem sajnáltuk azokat az éveket, melyeket nehéz studiumoknak szentelt, mert nem hiába történt.

A Budapesti Hirlap hangverseny referense megállapítja, hogy Weil Magda, egy talentumos, fiatal hölgy. A közönség hálás tapsal jutalmazta a művésznő produkecióit.

* A színház hírei. *Csillagok bolondja*. Lehár kitűnő operett ujdonságának holnap van a bemutató előadása. Finom zene, pazar hangszerezés és rendkívül mulattató szöveg, ezek jellemzik Lehár operettjét. A gondos előkészület és elsőrangú szereposztás előre is biztosítja a nagy sikert. A *Csillagok bolondja* egymásután három estén van műsoron. — Ifjusági és népies előadás. Szombaton délután fél négykor a legnépszerűbb operett, a *Magnás Miska* kerül színre a már ismert elsőrangú szereposztásban. — Szép asszony. Gábor An-

dor páratlan nagy sikert aratott vigjátékát ismerteti meg szombaton este a társulat ugyanazon szereposztással, mint a bemutatónál volt.
* Kölosönkönyvtár. Ujdonságok Kerpelnél.

Dániel Gábor báró lemondása alelnöki állásáról.

Berchtold Lipót gróf budapesti tárgyalásai.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítók: Clam-Martinic osztrák miniszterelnök és Spitzmüller osztrák kereskedelemügyi miniszter ma délután a miniszterelnökségi palotában Tisza István gróf miniszterelnökkel és Teleszky János pénzügyminiszterrel hosszabb tárgyalásokat folytattak, azután visszautaztak Bécsbe.

Budapestről telefonálja tudósítók: Berchtold Lipót gróf volt külügyminiszter ma Budapestre érkezett és délután megjelent a Nemzeti Kaszinóban, ahol több politikussal folytatott megbeszélést. Az ellenzéki pártklubokban Berchtold gróf budapesti utját és itteni tanácskozását válsághirekkel hozták kapcsolatba és úgy magyarázták a dolgot, hogy a volt külügyminiszter a politikai viszonyok megismerése céljából folytat tanácskozásokat. Munkapárti körökből nyert információk szerint Berchtold gróf utjával kapcsolatosan felmerült válsághirek teljesen légből kapott koholmányok. Berchtold gróf tisztára személyes jellegű megbeszéléseket folytatott ismerőseivel és barátjaival.

Az ellenzéki pártkörökben élénken tárgyalták Dániel Gábor bárónak és Muzslay Gyulának a munkapártban viselt tisztségeikről való lemondását. Dániel báró és Muzslay ugyanis levelet irtak Khuen-Héderváry Károly grófhhoz, a munkapárt elnökéhez, amelyben bejelentik, hogy lemondanak munkapárti tisztségeikről. Dániel báró a munkapárt alelnöke, Muzslay pedig a munkapárt gazdája volt. Khuen-Héderváry Károly gróf jelenleg nincs Budapesten, így a levelet még nem bontották fel, a pártelnökség hivatalosan még nem vett tudomást a lemondásról.

Ellenzéki körökben az a vélemény alakult ki, hogy a munkapárt pressziót gyakorolt a képviselőkre, hogy mondjanak le tisztségeikről, hogy ilyen módon az ódium ne a munkapártra háruljon az esetben, ha a parlament előtt szóvá teszik összeférhetlenségi ügyüket.

A munkapártban is élénken megbeszéltek a képviselők lemondását és általánossá vált az a meggyőződés, hogy a lemondás helyes cselekedet volt, mert így összeférhetlenségi ügyük tárgyalásánál nem feszélyezhet senkit sem az, hogy esetleg pártja valamely funkcionáriusáról kell ítéletet mondania. Különben az összeférhetlenségi bizottság összeállítása tisztára a véletlentől függ. A bizottság tagjainak háromnegyed része egyébként is ellenzéki képviselő és sorshuzás utján dörik el, hogy a több mint hatvanöt tagból melyik tizenkettő tárgyalja az összeférhetlenségi ügyet. Így teljesen a véletlentől függ, hogy milyen pártárvallatu lesz a bizottság. De semmiesetre sem mint munkapárti vezető emberek, hanem mint a munkapárt egyszerű tagjai, csupán országgyűlési képviselők felett fognak ítéletet mondani. A pártban kifejezésre jutott az a meggyőződés is, hogy Dániel Gábor báró teljesen tisztázni fogja magát az összeférhetlenségi ügyben és valószínű, hogy az összeférhetlenségi zsűri az ő ügyében nem fog találni összeférhetlenséget.

Meg kell szokni a lemondást.

(Válaszok a „férjhez menés” problémára.)

Hihetetlenül széleskörű érdeklődést keltett Z. Boriskának az *Aradi Közlönyhöz* írt levele. Oly tömegesen érkeznek a válaszok, hogy kötetekre menne, ha közölni akarnók. Úgy látszik, ez a probléma csakugyan mindenkit foglalkoztat. A ma kapott levelekből az alábbi hármat tudtuk csak helyszüke miatt leadni:

L.

Hát férjhez vágnak a kedves Borecsák? Így van ez rendjén! A nő legszentebb hivatása, legokosabban választott életpályája a férjhezmenés, ezt maga a nagy természet is így rendezte be a legbölcsebben, így van ez tehát jól.

A kis leány tehát egyszerűen férjhez akar menni és a férjhez menés művészetét akarja megtanulni, több módszer szerint kipróbálni, hát hogy ha egyik, vagy másik beválik. Hát igen, kis Borecsám, nehéz dolog ma férjhez menni! Ha azonban minden ehhez való kellékkel rendelkezik, mint pl. akarat, fiatalság, egészség és — a mi a fő — hozomány, a dolog tetemesen meg van könnyítve. Igaz ugyan, hogy manapság nem igen rendeznek bálakat, zsurokat, hol a fiatalság az etikett szabályai szerint ismeretséget köthet, azonban az ismeretség kötésnek ezer más módja is van.

A bálkozás helyett ma a fiatal leányok betegápolással foglalkoznak, irodába járnak, jótékony-ságot gyakorolnak és mindezen helyeken ismeretséget lehet kötni. Nem egy esetet hallottunk, hogy beteg, vagy megsebesült katona felépülése után oltárhoz vezetette jószágos ápolónőjét, nemcsak egy tisztviselő esküdtött örök hűséget kolleganőjének — sőt néha maga a rettegett főnök ur is.

Az is igaz, hogy a „partiképes” ifju urak színe-java most a különböző harctereken tartózkodik, de majd csak megjön a Borecsák tavasza is — már legyint is egy-egy fuvalom — megjön végre-valahára a szent béke is, haza sodorja a fáradt lelkű és kedélyű katonákat. Csak kitarítás kis Borecsák! A lövészárkok lakói talán sohasem nélkülözték a családi tűzhely melegét anyyira, mint épen most. A háboru előtt sohasem hiányzott a simogató és vigasztaló asszonyi kéz anyyira, mint most. Ép azért meg vagyok győződve, hogy a nősülendő fiatal urak hazatértük után sietnek majd családi fészket rakni és azt szentebbnek fogják tekinteni, mint valaha! Csak türelem, ami kékik, nem mulik.

Ezt akarja tudományostokra adni: Jolán néni.

II.

Kedves Boriska! Olvastam az „Aradi Közlöny”-ben levelét s mint egy érdekelt fél, megpróbálom, ez ügyben — szerény véleményemet leadni.

A „kedves szerkesztő urat” kéri fel tanácsadásra; de hát amint látjuk, a kedves szerkesztő urak sem mindentudók s az etele keresek kérdésekben, inkább reánk bizzák, hogy keressük a megoldást. S igazuk is van. Az ilyenfajta közérdekű dologban sokkal jobb, ha többek véleményét halljuk.

Őszinte csodálkozással olvastam érdekes levelét. Furesának találom, hogy vannak olyan leányok is, kik ennyire rabjai a férjhezmenés gondolatának. Hiszen nem tagadom, mindnyájunkban él egy-egy szikrája e vágnak, mindamellett, azt hiszem mégis csekély azoknak száma, kik a maga elveit vallják. *Megszoktuk már a gondolatot, lemondani a férjhezmenésről.* Ha fájó szívvel is, de ambícióval láttunk hozzá, hogy fenntartásunkhoz a magunk erejéből keressük életpályát s ha fáradságunk eredménye siker, ez büszkeséggel, sőt örömmel tölti el.

A maga kérdésére tudok egy igen egyszerű feleletet, csak az a baj, hogy a kereszttüvele lehetetlen. Es pedig, ha tudná a nagy találmány, főképen Angliát arra kapacitálni, hogy a

rég óhajtott békét megkössék, akkor lesz megint elég mulatság, szóval lesz tere az ismerkedésnek bőven s csak a maga ügyességén, meg a kedves papája pénztárcáján mulik, hogy a kívánt eredményt elérhesse. De különben sem félttem én most sem a nagyon akarni tudó kisleányokat Akad most is alkalom az ismerkedésre. Példárá, hogy nem is nagyon ritkák az esküvők a háboru alatt. Úgy látom, most is lehet férjet fogni, hogy mivel azt nem tudom, még nem próbáltam. Valószínűleg különféle „fogásokkal” személye válogatja.

Csak azt akarom még őszintén megmondani, hogy szomorú volna, ha mindnyájan magával egy nézetben volnánk. Nagy ég — mi lenne, ha minden leány csak a maga képelt jövődöbeljére várna, kik közül most nagyon sok a hősök temetőjében alussza örök álmát s nem jelenhet meg — akár hogy várják — a fehér leányszobák küszöbén. Legfeljebb álmunkban élhetjük át közben azt az ismeretlen rejtelmes világot, amit a háboru elrabolt tőlünk. Ne fájjon nekünk ez a lemondás, hiszen ez össze sem hasonlítható a fronti katona szenvedéseivel. Sok az életét áldozza, mi csak az álmainkat. Kötelességeink vannak, ezek mellett ki kell tartanunk. És ha épen egyik-másiknál jelentkezik a mesebeli királyfi, az az ő szerencséje. Tanácsolom magának is kedves Boriska, pártoljon mi hozzánk, mert hátha isten őriz — a maga nagy O-je is ott pihen már valamelyik tömegsírban, ahonnan hiába várja. Próbáljon megszokni a férjhez menés gondolatáról, amit megkönnyít az is, hogy nem maga az egyedüli, s ha a királyfi nem halt meg, talán el jön magától s akkor csak nővelné a boldogságát, mert váratlanul jött.

Hátha igaz, hogy: „A türelem rózsát terem.”

Isten vele.

Őszinte üdvözléssel egy Erzsike.

III.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

B. lapjában néhány nap előtt „Völegényt keresnek az aradi uri leányok” cím alatt egy cikk jelent meg, mely azt hiszem, sok leányt foglalkoztatott élénken. A cikkirő azt panasolja, hogy a mai háborus világban nincsenek bálak, zsurok, ahol a leányok megismerkedhetnének jövődöbeljükkel.

Pedig zsurok, összejövetelek ma is vannak, de csak azok számára, akiknek van „társaságuk.”

De ha elfogadják az én indítványomat — amelyről ugyan előre tudom, hogy elítélendőnek tartják — minden leány szert tehet ismeretségre.

Azt hiszem mindenki vel megtörténik az, hogy midőn hivatalba megy, vagy napi sötája alkalmából mindig ugyanazokkal az alakokkal találkozik. Észreveszik, a szemükkel szinte köszöntik egymást, esetleg tudják egymás nevét stb. Csak épen nem személyes ösmerősök. Már most, ha ez a két utcai ösmerős, férfi és nő talán szeretnének egymással szóba állni, de várniok kell, míg a szerencsés véletlen egy közös ösmerős alakjában segítségükre siet, s azt mondja a leánynak: „Kedvesem, bemutatnom neked X. Y. urat.” Mire X. Y. ur érthetetlenül egy nevet mond, a leány pedig egy örvendek-et. Nem lenne megengedhető az, hogy egy férfi anélkül, hogy valami alkalomra várna, az utcán bemutatkozhassek a leánynak? Erre azt mondják, hogy egy férfi, ha akar, talál száz más módot a bemutatkozásra. Ez igaz, de hát istenem a férfiak sokkal kényelmesebbek, sem hogy valamit nagyon akarjanak. Miért ne siessünk az ő akaratuknak s a szerencsés véletlennek kissé segítségére?

Vagy vegyünk egy még merészebb fordulatot, s engedjük meg a leánynak, hogy ő szólítsa meg azt a férfit, akivel szeretne megismerkedni.

Tudom, hogy mindenki tulságos szabadnak s merésznek találja ezt, de hát háboru van, térjünk el kissé a régi formáktól s szokásoktól.

A társaság a leányok minden lépését megbirálja, a vén leányokat lekicsinyli, de egy ujjal sem siet segítségükre, hogy ne maradjanak vén leányok. Azt hiszem, egy komoly férfi és egy okos és finom leány sem élne vissza ezzel a szabadsággal. *Különben mindig csak a nőtől függ, hogy milyen hangon beszélnek és bálnak vele a férfiak.*

Nagyon örülnék, ha indítványomat többen magáévá tennék. Kiváló tisztelettel szerkesztő urnak hive: Egy rosszkezdü 20 éves leány.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

* **A fekete Pierlott.** (Lotte Neumann film-sorozat III. az Urániában) Ujabb Lotte Neumann képet kap a közönség s az új szerepében a művész egy mélyen átgondolt és sok finomsággal megjátszott alakot állít elének. A fojtott érzelmek és az égő fájdalmat, nagyszerűen megérzékítő meleg skálájával mintegy magával ragadja a nézőt és azt hisszük, hogy a sorozat filmjei közül kétségtelenül ez a legkiválóbb, ez a legnagyobb. Az a bájos arc, vidám kedély és közvetlen játék, melyek értékelzői ennék a jelentős, népszerűséggel körülvévezt moziprimadonnának, mintha ebben a képben mind egyesülnek a siker érdekében. A nagyon fiatal és nagyon szép művész mindög megtalálja a stílust s megtalálja önmagát s éppen ez teszi értékessé művészetét. Egészen figyelmen kívül hagyjuk azt, hogy a dráma váza is gyönyörű és plasztikus és nem is szólunk arról, hogy mennyi benne a látványosság, mert úgy érezzük, hogy Lotte Neumann ebben a képben egyes egyedül jelenti a művészetet és ha semmi egyéb nem volna csak az ő szereplése, akkor is elsőrangú művészi cseményről kellene beszámolni. — Francesca Bertinivel, a világ legszebb nőjével „Yvonne” legközelebb az Urániában.

* **Henny Porten az Apollóban.** („A komédiás élet” szerdai premierje.) Az Apolló-színház igazgatósága méltányolva azt a meleg szeretetet és érdeklődést, amivel az aradi mozibájos publikum Henny Porten, a végtelenül bájos és tehetséges mozidiva iránt viseltetik, az idei szezonban külön sorozatot állított össze a legujabb Henny Porten-filmekből. Ezt a ciklust vezeti be az Apolló szerdai új műsora, amelynek keretében „A komédiás élet” című nagystilű artista-dramát mutatja be, a főszerepben Henny Portennel. „A komédiás élet” legszebb Henny Porten-filmek közé tartozik. A nagy művész egy artista leányt játszik s „A komédiás élet” minden könnyelmű lehaságát, bájos szépségét s komor tragikumát beleviszi szerepébe. A dráma meséje érdekesen bonyolult s nem a mozi kitaposott utain halad, hanem sok meglepő eredetiséget ölel fel. A Henny Porten dráma iránt már is nagy a közönség érdeklődése. A jobb helyek nagyrésze már le van foglalva a szerdai előadásra.

— **Hedda Wernen az Erzsébet mozgószínházban.** *Emberek-álarok* címen egy nem mindennapi cseményekben gazdag, detektív slágert mutat be a közönségnek esütörtökön az Erzsébet mozgószínház. A darab tartalmát felesleges volna külön tárgyalnunk teljesen elég az, ha megemlítjük, hogy szenzációs trükkjeivel minden eddigi detektív slágert tulszárnyal, különösen említést érdemel az is, hogy a darabot a világhírű Hary Piel írta és az rendezte a főszerepet, pedig a szép szöke Hedda Vernon játssa.

* Minden esütörtökön este 6 órától szenzációs műsorok az Erzsébet mozgószínházban.

261

Az „ARADI KÖZLÖNY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és donánytözsdeben :— Egyes szám ára 12 fillér

Wilson hátat fordít az ententenak.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A legizgalmasabb kérdés ma az, hogy Wilson elnök miképp viselkedik az entente ama jegyzékének átvétele után, amellyel a tizes szövetség a mi békejavaslatunkat elutasította és oly békefeltételeket tett közzé, amelyekből, ha csak egyet is teljesítenénk, a központi hatalmak megszűnését jelentené. Mint Berlinből jelentik, erre az izgató kérdésre *Derburg* Bernát dr. volt gyarmatügyi miniszter, aki mint ismeres, Wilson elnökkel szoros baráti viszonyban van, választ adott a következő nyilatkozata fog megjelenni a holnapi berlini lapokban:

— Amerika elnöke hátat fog fordítani az entente jegyzékének és most már minden erejével azon lesz, hogy a világbékét megteremtse. Amerikának nem érdeke ma már, hogy a háború tovább folyik. Az elnök a múlt év szeptemberében már kijelentette, hogy az Egyesült Államoknak sokkal kisebb anyagi és gazdasági haszna van a háborúban, mint azt Németországban hiszik. Számítása szerint az ententenak szállított hadi szerek — mindent beleértve — a külkereskedelemnek csak négy százalékat tették. Még ha ötven százalékos hasznot számítunk is, akkor ez mindössze tizenkét milliárdra rug, ami nem több, mint amennyibe a világháború hat hét alatt került. Ezt a számítást láthatóan és helyesnek kell elfogadnunk, már csak azért is, mert ismerve az éremnek a másik oldalát, megállapíthatjuk, hogy Amerika népe — a milliomos jövedelmüket leszámítva — nagyon sokat szenved a világháború miatt. A viszonyokkal ismerősök pedig tudják, hogy Amerikában nagyobb súlya van a tömegeknek, mint a milliárdosoknak. A munkások bérviszonyai csak részben javultak, ellenben a liszt és a hus ára kétszer olyan nagy, de különösen megdrágult az építési anyag és ezzel horribilisen felszöktek a házbérek. Amerikában is az a mérvadó, hogy milyen az életmódja a középosztálynak, tehát azoknak, akik fixfizetésből élnek, ezek sem a hadseregszállításon, sem a munkabéremelésen nem keresnek, sőt ellenkezőleg azért, hogy minden arany Amerikába vándorolt, tág tere nyílt a spekulációnak, ami az árakat rendkívül felverte és bizonytalan viszonyokat teremtett.

Amerika a sok népek hazája és ez a háború következtében annyiban érvényesült, hogy a politikai befolyás a különböző népek rokon és ellenszenvé tolytán megoszlik és az államtest egy nagy része beteg. Csak szem előtt kell tartani, hogy Amerika, amelynek nincs saját flottája, az ententenak is óriási szállítási díjakat fizet és emellett tőrnie kell, hogy kereskedelmét minduntalan hallatlan módon megzavarják.

— Már is arról értesültem, hogy az Amerikaiak szinte haragra gerjedtek, mikor tudomásukra jutott az entente válaszijegyzéke. Amerikában nagyon jól tudják, hogy a jegyzékben felsorolt és a központi hatalmaknak bűnűl felrótt embertelenségek meg sem közelítik mindazokat, amit az entente elkövetett. Előkelő amerikai államférfiak mondták nekem már ez előtt másfél esztendővel — hisz bűneink katalógusa nem új keletű — hogy csak a nevet kell kieseríteni és ugyanolyan vastag kötet kerül ki az entente embertelenségeiből. Örmenyország felett Kelet Poroszország, a belgák elhurcolása felett poroszok és galíciai lengyelek, Belgium semlegessége helyett Görögország semlegessége és így tovább és tovább a *Bazalongesek* a *King*, *Stefeu* eset meg sokkal

nagyobb borzalmakról tesznek tanuságot, mint amit ellenségeink nekünk szemünkre tudnak vetni. Ezt mind ismerik jól Amerikában és egygyel több ok arra, hogy az amerikaiak most már követeljék a háború befejezését.

— De legnagyobb mebotránkozást kelt Amerikában az ententenak ugynevezett nemzeti elve. Ha megvalósítanák, akkor az Egyesült Államok szétesnének, sőt egy hatalmas néger államot is kellene létesíteni, amely az egész délvidéken uralkodnék.

— Az entente sántikáló frázisai és nagyhangú szavai a tengeren túl abszolúte nem keltettek semmiféle benyomást. Briant ur igen jó ügyvéd lehet, lehet nagyhangú szónok is, de Amerika lelkét nem ismeri. Az amerikai ember is használ frázisokat, de sokkal inkább realista és úgy gondolkodik, hogyha más valaki frázisokkal él, akkor mindig meg kell kérdezni: „hogy kit akar az illető becsapni.” Briant azt is elfelejti, hogy az amerikai nép egyetlenegy háborúban sem tartott ki következetesen eredeti véleménye mellett, mert a háború végén rendszeren más volt a fölfogása, mint annak elején. Ennek a háborúnak a folyamán maga Briant segítette az amerikaiakat abban, hogy ezt a lelki folyamatot végigcsinálják.

Wilson elnök már megmondotta, hogy Amerika nem tűrheti tovább a mai állapotokat és ha a háborút folytatná, akkor annak igen komoly következményei lesznek. A központi hatalmaknak az a kötelességük, hogy ezeknek a következményeknek elkövetkezésében ne legyenek bűnösöknek találhatók. Nekünk a most ránk váró és föltétlenül eljövendő nagy harcokban úgy kell viselkedni, hogy megőrizzük azt az emberies gondolkodást, amely az elmúlt év december 12-én bennünket a békeajánlat megtevésére készített.

Németország válaszolt az ententenak.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

A Wolff-ügynökséget felhatalmazták a Reuter-ügynökségnek a német jegyzékhez fűzött észrevételeire vonatkozólag a következőknek kijelentésére:

A háború kezdetére vonatkozólag újból régi frázisokat hoznak fel Németországgal szemben. Holott Németország volt az, akinek sikerült közvetlenül a háború előtt Ausztria-Magyarországot és Olaszországot békés tárgyalásokra rábírnai, de ezt Anglia megakadályozta. Oroszország az ultimátum elküldése előtt már mozgósított, holott július 25-én az angol nagykövet figyelmeztette a miniszterelnököt. — Belgium kérdését illetőleg. Grey már akkor megtagadta a semlegességet, amikor Németország kezességet vállalt Belgium semlegességét, Franciaország területi épségét és a gyarmatokat illetőleg.

Ami a nemzetiségi kérdést illeti, a Reuter-ügynökség hallgat az irországi dolgokról, elhallgatja azokat a nyilatkozatokat, amelyek a birodalmi dumában orosz képviselők szájáról elhangzottak, hogy Oroszország a nemzetiségekkel szemben megszegte az emberiség törvényeit, hallgat a rémes zsidó üldözésekről és a mohamedánok üldözéséről a Kaukázusban. Anglia és Franciaország védőhatalmaknak játszották ki magukat Görögországgal szemben, mégis a szuverén Görögországhoz olyan jegy-

zékét intéztek, mint amilyent Ausztria-Magyarország volt kénytelen Szerbiával szemben.

Németország összes gyarmataihoz békés megegyezés útján jutott, ami nem azonos az entente gyarmatszerző politikájával. A tengerek szabadságára vonatkozólag Németország az aknamezők lerakása előtt mindig figyelmeztette a semlegeseket, különben is az aknaháború csak megtorló rendszer a kiéhezettési törekvéssel szemben. Kevesen tudják, hogy egyes oroszországi fogolytáborokban sokszor német hadifogoly pusztult el a legnyomorultabb módon, némely orosz fogolytáborban a holttesteket egyszerűen kiteszik a tábor elé. A Lusitania sorsát is siratja a Reuter-ügynökség, de megfélekedzik a Bazalong és King Stephen eseteiről, a német kereskedők kivégzéséről Marokkóban, a moszkvai és londoni pogromokról.

„Sztrájkoló” orosz miniszterek.

(Bojkottálta Galicyn miniszterelnököt két kartársá.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A Ruszkij Invalid, az orosz hadügyminiszterium lapja az Irak fronton folyó harcok nagy jelentőséget tulajdonít. E harcoknak az a feladatuk, hogy az ellenséget részletharcokra kényszerítve meggátolják, hogy erről a frontról újabb csapatokat vihessenek a balkáni harcmezőre. Az orosz előretörés másik célja az, hogy kitapogassák az ellenség számbeli erejét és erősségének megtudását, mivel az entente hadvezetőségének az a célja, hogy e támadásokkal megállapítsák, mennyire gyengült meg a központi hatalmaknak támadó ereje más frontrészekben.

Az orosz sajtóhadiszállásról jelentik, hogy számos, a fronton lévő ezredet új ezredekkel cserélték fel, mivel forradalmi mozgalmat észleltek náluk. Különösen a gárdaezrednél jöttek forradalmi mozgalmak nyomára. Szigorú vizsgálatot indítottak meg, amely alkalommal számos forradalmi röpiratot találtak. A vizsgálat eredménye volt egyrészt az ezredek kicserélése, másrészt pedig az, hogy a Pétervárról jövő postát teljesen eltiltották ezektől az ezredektől.

Pétervári jelentések szerint az orosz belpolitikai helyzetben egyre nagyobb válság mutatkozik. Az ország rendes élelmézését a kormány nem tudja megvalósítani, különösen a déli tartományokban fokozódott a nyomor, ahol most az oláh menekültek ellátása is a hatóságokra hárult.

Megbízható hírek szerint *Protopopov* orosz belügyminiszter a belpolitikában fontos változtatásokat akar véghez vinni. Az erős kéz politikáját akarja megvalósítani és több embert, köztük *Wolkowszky* és *Waltz* magasrangú tisztviselőket, akik eddig a belügyminiszter helyettesei voltak, eltávolította állásukból. A pétervári jelentések szerint sem a дума, sem a birodalmi tanács tagjai nincsenek a *Galicyn* kormánnyal megegyezve és *Galicyn* miniszterelnök épen ezért a birodalmi tanács tagjainak sorából kilenven tagot a balpárti, ellenzéki csoportból töröltetett.

Bark orosz pénzügyminiszter és *Sachovskoy* kereskedelmi miniszter kijelentették, hogy olyan minisztertanácsra, amelyen nem *Trepov* elnököl, nem vesznek részt és *Galicyn* hercegnél nem tesznek bemutatkozó látogatást. E kijelentések folytán a kormány teljesen tehetetlen. Ez az első miniszteri sztrájk, illetve bojkott.

Svájcot háboruba kergeti az entente?

(Franciaország átvonulási tervel. — Küszöbön a nagy-offenzíva.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Repington ezredes a következőket írja a „Timesben” a nyugati harctéri helyzetről: 124 német hadosztállal állunk szemben. A francia, angol és belga hadsereg nem olyan nagy, minesen két-, háromszoros túlerőben, hogy támadást indíthatna. Ha mi 1917-ben csekély túlerővel kevés sikereket érünk el, a római konferencia után hallgatnunk kell a kiváló stratégiák: Cadorna és Robertson tanácsaira, nagy, új haderőkre van szükségünk. Ezt háromféle módon szerezhetjük meg: vagy másutt levő haderőink idehozásával, vagy a hadosztályok rendes létszámának megnagyobbitásával, vagy ha az angol gyarmatokból új hadosztályokat állítunk fel. Kormányunknak most minden erejével erre kell törekedni. *Hatvan új hadosztályra van szükségünk a nyugati fronton.*

Milanói lapok szerint az entente kormányai elálltak attól a tervtől, hogy együttes hadseregparancsot intézzenek a katonasághoz. E helyett népeikhez intézett felhívást bocsájtanak ki, amelyben közlik, hogy a nagy offenzíva előkészületben van.

A Petit Journal jelenti, hogy a harctéri csapatok vasúti és postai forgalmát rendkívül korlátozták és ezt az intézkedést huzamosabb ideig fenn tartják. *A lapok ebből arra következtetnek, hogy a francia frontokon nagyszabású stratégiai események indulnak meg, amelyeket a hadvezetőség leplezni akar.*

Nivelle tábornok, az új francia főparancsnok beszélgetést folytatott egy svájci tiszttel. A tiszt szerint a tábornok a következőket mondotta: Nem táplállok vérmes reményeket a jövőre nézve. Jól tudom, hogy a német front áttörése csak elsőrangú emberanyaggal és a modern hadtudomány minden eszközeinek felhasználásával volna lehetséges. De mélyen tagolt vonalat még így is lehetetlen áttörni, csak időlegesen sikerülne azokat visszanyomni. A tábornok abban reménykedik, hogy *sikerülni fog a német arcvonalat meglazítani és visszanyomni, de szintén csakis teljesen felszerelt tüzérséggel rendelkező új hadseregekkel lehetne az offenzív előretörést megkísérelni.*

Az egész Svájc izgatott a határ mentén foganatosított francia intézkedések miatt. Az entente hosszabb idő óta rendszeres gazdasági háborút folytat Svájc ellen, aminek eredményei az anyagszállítás nehézségei, az áruszerzés akadályai, a szénhiány, a cukor és élelmiszerek hiánya, az elfogyott husneműk és hogy *hust lehetetlen beszerezni, a kenyér nagy megdrágulása. Denis Cochin és Bartoux francia miniszterek gyakran járnak Genfben, Lausanneban, Freiburgban propaganda felolvasásokat tartani és egész Svájcban agitátorok dolgoznak. A svájci vezérkar figyelmét nem kerülik el a nagyszabású francia csapatösszevonások Besanconban, repülő osztagok és hegyi tüzérség bevezetésével. Minden intézkedés Svájc földrajzi és geológiai viszonyai alapján történik. Azt is tudják, hogy az entente római konferenciáján elhatározták, hogy*

Franciaország gyarmati katonaságát keresztül vonal Svájcra.

Esetleg gazdasági háborúval kieroszakolják a békés átvonulás megengedését, de ha ez nem megy, fegyverrel is utat törnek a tavaszi offenzívához.

Willa tábornok, a svájci vezérkar főnöke a következőket mondotta a Temps tudósítójának: Utánna jártunk azoknak a híreszteléseknek, hogy Németország keresztül akar vonulni Svájcra és teljesen alaptalanoknak találtuk. De megjegyezheti mindenki, aki ilyen terveket forgat fejében, hogy a svájci hadsereg lábhoz tett fegyverrel áll, *de teljes erővel kész bebecsületét és semlegességét megvédelmezni.*

Az entente római tanácskozásán szóba került az a terv, hogy a három hadszíntér egyikén együttes offenzívát indítsanak, de megállapodás nem jött létre, mert minden állam a maga harcszínterét tartotta a legfontosabbnak és amellet érvelt, hogy csak ott lehet teljes és végleges áttörést és győzelmet aratni.

TORVÉNYKEZÉS.

Aradi fiatalok bűnözése.

— Kedvező erkölcsi állapotok. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi kir. törvényszék fiatalokú bíróságának múlt évi tevékenységi kimutatása és évi jelentése szerint 1375 ügyben 1719 18 éven aluli kiskorú volt érdekelve. A mostani háborus viszonyokat tekintve, ahol a család fő a legtöbb családban a szigorúbb felügyelet hadbavonulás folytán nem gyakorolhatja és arra való tekintettel, hogy az érdekelteknek száma ugy Arad városára, mint Aradvármegyére kiterjed, elég kedvezően tünteti fel a jogrend állapotait, különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy mindezek a kiskorúak nem büncselekményeket követtek el, mert hiszen tudni való, hogy a fiatalokúak bírósága a rossz környezetben lévő, zűllésnek induló fiatalokúak ügyeiben is eljár, akik nem követtek el büncselekményeket.

Ezen ügyekből 1063 nyert elintéztést. Az intézkedésekből látjuk, hogy 136 házi fenyítésben részesült, 147 próbára bocsájtott, ezek közül 8-al szemben a próbára bocsájtás kedvezménye visszavonatot, míg ellenben 47-nél a próbaidő kifogástalanul eltelt. 228-an megdorgáltattak, 15-en javító nevelésre utaltattak és 4-en a fiatalokúak fogházába kerültek, ezek közül csak egyegy éven felüli fogházban részesült. Ezen intézkedéseken kívül a házi felügyelet az iskolai fenyítés és az élelmezés részbeni elvonásával, felügyelet alatti őrizetben tartás nyert alkalmazást. A tett intézkedések is igazolják, hogy súlyosabb büncselekményeket a múlt évben is igen csekély számban követtek el.

Működésében a fiatalokúak bíróságát támogatásban részesítették az aradi patronázs-egyesület, aradvármegye árvaszékének gyermekvédelmi bizottságai, a tanítói kar, a lelkészek, az országos izraelita patronázs-egyesület aradi fiókja, közigazgatási hatóságok, az aradi ügyvédi kamara és az aradi növényvédelmi hivatalnak a múlt év végén létesített patronázs oszakszállya.

Ezek közül az aradi patronázs-egyesület az általa fentartott menhelyen 182 fiatalokúat vett fel és azokat legnagyobb részben megfelelően elhelyezte, ezenfelül az erdélyi men-

kült tanulók közül 12-öt teljes ellátásban részesített, akik az itteni iskolákban oktatást nyertek.

A pártfogói munka teljesítésével is nagy munkásságot tanúsított társadalmi pártfogói útján, kik közül Piblinger Lajos 648 esetben, felesége pedig 138 esetben végezte a nagy fáradsággal járó munkát.

§ Volt aradi hírlapíró sajtópere. Az aradi törvényszék ma tartotta a főtárgyalást Paizs Ödön volt aradi hírlapíró sajtópereben. Kemény Manó építési vállalkozó, a Rosenberger és társa tojáskereskedő cég belfagya sajtó útján elkövetett háromrendbeli rágalalmazás vétségéért tett panaszt Paizs ellen, mert a hírlapíró a Függetlenség című lapban három cikket közölt róla, melyekben őt árdrágítónak nevezte, azt állította róla, hogy drága szállításaival Arad városának nagy kárt okozott és végül, hogy Kemény Manó önmagát leplezte le. Az első cikk 1915. évi október 8-án jelent meg a Függetlenségben „Rosenberger és társa cég üzemei” címmel, a második és harmadik ugyanez év december havában jelent meg, „Nyolc napra itélték Kemény Manót” és az „Árdrágító leplezte önmagát” címen. Ez a harmadik cikk beszéd formájában volt megírva, melynek a városi közgyűlésen kellett elhangzania. Paizs a mai főtárgyaláson kijelentette, hogy teljesen ártatlannak érzi magát, mert cikkei megírásánál a közérdeket tartotta szem előtt. Tanúként kihallgatta a törvényszék Lits Antal lapszerkesztőt, aki azt vallotta, hogy ő tanúja volt, amikor Kemény Manó Paizs Ödönrel a „Függetlenség” szerkesztőségében tárgyalt, figyelemztette is Paizsot, hogy a cikkeket a leg tárgyilagosabban írja meg. A perbeszéd után a törvényszék Paizs Ödönt az első cikkben elkövetett rágalalmazás vétsége alól *felmentette*, a két második cikk miatt azonban elítélte *kétheti fogházbüntetésre és 200 korona pénzbüntetésre*. Paizs teljes felmentésért, a panaszos az első cikkért való felmentés miatt felebezett.

Hamisít az angol sajtó.

(Növekvő békemozgalmak.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Mac Donald angol képviselő Wilson jegyzéke után levelet intézett az angol lapokhoz, a melyet a lapok közül csak egyetlen egy közölt. A levélben többek között a következőket írja: Bár senki sem csodálkozik azon, hogy az angol sajtó árva szóval sem emlékezik meg a béke ülések százairól, amelyeken megszámlálhatatlan ezer meg ezer ember sürgeti a békét, mégis meg kell ütközni azon, hogy akadnak olyan lelkiismeretlen lapok, amelyek, hogy ha valami kellemetlen történik ilyen ülésen, mint például legutóbb, amikor részeg katonák szétkergettek egy ilyen békegyűlést, erről bő tudósításokat irnak, mert céljuk az, hogy *hamisan tájékoztassák az angol hangulatról a világot.*

A Daily Telegraph és a Daily Mail vezércikkben fejtegetik, hogy a katonai szolgálati kötelezettség kiterjesztésének kérdésében a kormány tagjai közt egyenlenség támadt. A miniszterek nagyrésze állást foglalt az ellen, hogy a katonai kötelezettséget a negyvenkét évnél idősebb férfiakra is kiterjesszék.

Az olasz Stefani-ügynökség jelenti: Az entente hatalmak eredetileg január tizenötödikén akarták átadni Wilson elnök jegyzékére szóló válaszukat. Az entente kormányai azonban megtudták, hogy a központi hatalmak korábban adják át válaszukat az entente első közlésére és ezért elhatározták, hogy ezt megelőzően nyújtják át saját jegyzéküket a párizsi amerikai ügykövetnek.

Rágalmazás vádja alól felmentett rendőrkapitány.

(A nagyváradai főkapitány fiának vádjai. — Dayka Endre dr. röp-
irata. — Elégtétel Gerő Armin dr.-nak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Napok óta a legnagyobb izgalommal várta Nagyvárad közönsége annak a rágalmazási pernek a végét, amelyet a város egyik elsőkelő ügyvédje, Gerő Gusztáv dr. ügyvéd, Gerő Armin dr. rendőrtörvénytörvénybíró a fia indított Dayka Endre dr. rendőrkapitány ellen. A rendőrkapitányt azért állította a bíróság elé, mert ez egy röpíratban azt a súlyos vádat emelte ellene, hogy azt a vérségi köteleket, amely őt a város főkapitányához fűzi, törvénytelenül és a köznek kárára, a maga anyagi előnyére használja ki. Dayka dr. ezt az állítását arra alapította, hogy az ügyvéd a hadseregszállítási esalás miatt a nagyváradai rendőrségnél előzetes letartóztatásban lévő Popovics Athanász sertés-kereskedőt fogságában megkötöztette, vele érintkezett és így szerezte meg magának kliensül. Tette ezt, noha úgy ő, mint a bünygyi nyomozás vezetője, valamint a nagyváradai királyi ügyészség szigorúan megtiltották a rendőrség minden egyes tagjának, hogy a fogva tartott sertéskereskedőhöz bárkit is beereszenek, mert számítottak arra, hogy a főkapitány fia meg fog jelenni most is, mint máskor, hogy a rendőrség épületében fogjon magának gazdag klient. Dayka dr. ezzel kapcsolatban röpíratában a főkapitány személyét is megtámadta és azt állítja róla, hogy korrupciót bonosított meg a rendőrségen, sok olyan ügynek igazságos kinyomozását akadályozta meg, amelyben a fia érdekelve volt; mint védő és hogy őt üldözi, mert nem akart segítséget nyújtani a korrump rendszer megerősítésében. Végül azt mondotta el a rendőrkapitány, hogy ezt a röpíratot azért írta meg, mert nem volt hajlandó megvárni, míg egy évekig tartó fegyelmi vizsgálat esetleg igazságot szolgáltat neki. Mikor ugyanis Gerő dr. ügyvéd megjelent a rendőrségen és beszélt Popovicsal, Dayka dr. erről azonnal jelentést tett a királyi ügyészségnek, ami miatt a főkapitány megindította ellene a fegyelmi eljárást.

A nagyváradai törvényszék előtt Dayka dr. mint vádlott azt kérte, hogy a röpíratában felhozott összes visszaélési momentumokra engedje meg a törvényszék a valódiság bizonyítását, míg a főmagánvádló Gerő dr. ezt elleanezte. A törvényszék úgy határozott, hogy csak a Popovics-ügyben elhangzott vádakra rendelte el a bizonyítást, míg a többi elutasította.

A bizonyítási eljárás folyamán a bíróság a fősúlyt arra helyezte, tudhatott-e Gerő dr. arról a tilalomról, hogy a letartóztatott hadseregszállítóhoz a fogságba bemennie senkinek sem volt szabad és nem-e Gerő Armin főkapitány adott neki engedélyt erre Dayka dr. háta mögött. Popovics ugyanis nem a cellában volt elhelyezve, hanem a detektivek szobájában. Az ügyvéd déli tizenkét óra és egy óra között kereste őt fel az említett helyen, ahol egy detektív vigyázott reája és a törvényszék előtt azt vallotta, csak azért jelent ott meg, hogy egy meghatalmazást irasson vele alá, de bünygyéről nem is beszélt vele. Azt mondotta továbbá, hogy a látogatásra engedélyt az inspekciós rendőrtisztviselőtől kapta. Ezzel szemben a kihallgatott tanuknak nagyrésze azt vallotta, hogy a tilalomról minden egyes rendőrnek és rendőrtisztviselőnek tudnia kellett és hogy a főkapitány tudtával juthatott csak be az

ügyvéd a detektív szobába, hogy ott beszélhessen kliensével. Vallották továbbá azt is, hogy a főkapitány néhány esetben olyan ügyekben, amelyekben fia, mint védő érdekelve volt, kivételes módon járt el.

Szóllósy Gyula elnök ma délután négy órakor hirdette ki az ítéletet a hallgatóságga zsufokásig megtelt teremben. A bíróság Dayka Endre dr-t a becsület védelméről szóló törvénybe átközö becsületsértés és rágalmazás vádja alól felmenti és a büntető törvénykönyv 226. szakaszának 1. pontja alapján a főmagánvádló Gerő Gusztáv dr. ügyvédet az összes költségekben elmarasztalja.

Az ítélet indokolása kifejti, hogy megállapítást nyert az a körülmény, hogy Gerő Gusztáv dr. Popovics Athanászsal megbeszéléseket folytatott, noha a vele való érintkezés el volt tiltva és a rendőrség fogházába senkinek sem volt szabad bemennie. A bíróság bebizonyított, hogy Gerő Gusztáv dr. ügyvéd apjához, Gerő Armin dr. főkapitányhoz fűződő vérségi köteleket az egyes rendőrségi alkalmazottaknak apjához való alárendeltségi viszonyát felhasználta, ezzel a helyzettel visszaélt, erőszakoskodásoktól sem riadt vissza és túltette magát az ügyvédi hivatás és jogrend engedélyeinek keretén. Az általa is tudott tilalom ellenére érintkezésbe lépett a súlyos hadseregszállítási visszaélés miatt letartóztatott Popovics Athanászsal. A bíróság megállapítja, hogy ezt önző, önös anyagi érdekből követte el. A bíróság egyes rendőrközögeknek ingadozó és ellenmondó vallomását kellő értékére szállítva le, megállapította, hogy Dayka Endre dr. eljárása és a Popovics ügyben kifejtett működése jogosnak és kötelességszerűnek minősíthető, viszont nem látta beigazoltnak, hogy Gerő Armin főkapitány adott volna engedélyt fiának Popovics meglátogatására. A főkapitány az ügybe egyáltalán nem folyt be. Négy rendőrközög, egy fogalmazó, két detektív és egy rendőr működtek közre Gerő Gusztáv tényének elkövetésében, de ezek is csak a főkapitány fiára való tekintettel nem teljesítették vele szemben kötelességüket. A bíróság megállapított, hogy senki más az ügyvédek közül, egyetlen ügyvéd sem tudott volna a tilalom ellenére a fogházba bejutni és Gerő Gusztáv is tudott a tilalomról és ezért ment be olyan időben a fogházba, amikor a bünygyi vezető nem volt jelen. Súlyosbíttja az ügyvéd eljárását, hogy a tilalmat azért szegte meg, mert saját bevallása szerint nem akarta a jövővel szembe fordított védelmet elszalasztani.

Gerő Gusztáv dr. az ítélet ellen felebbeszélt jelentett be.

Nagyváradon óriási meglepetést keltett a felmentő ítélet, mert általánosan azt hitték, tekintettel arra, hogy a bizonyítási eljárás során vádlott nem tudta beigazolni, hogy a főkapitány adott engedélyt fiának a letartóztatott hadseregszállító meglátogatására, azt várták, hogy Dayka dr.-t a bíróság elítéli. A nagyváradai törvényszék ítélete elégtételt adott a főkapitánynak azzal, hogy kimondotta, hogy a főkapitány nem folyt be az ügybe és így a főkapitány állásából, mint értesülünk, nem fog eltávozni.

A főtárgyaláson kihallgatott és rehabilitált főkapitány kihallgatása a következőképpen folyt le:

— Nincs ellenséges viszonyban a vádlottal? — kérdezte az elnök az általános kérdések során.

— Ó ellenségem nekem, én nem.

— Sziveskedjék felelni arra a kérdésre, hogy Popovics Athanász letartóztatása alkalmával volt-e kibocsájtva oly tilalom, hogy a terheltnek senkivel érintkeznie nem szabad s egyáltalában Dayka dr. a rendőrségi alkalmazottaknak adott-e ki ilyen utasítást?

— Hogy akár a királyi ügyészség, akár Dayka kapitány, akár bárki más ilyen tilalmi rendelkezést adott ki, erről a legkisebb tudomásom nincs.

— Erlich fogalmazó nem közölt önnek ilyen tilalmi rendelkezést?

— Nem közölt velem.

— Arról sem tud főkapitány ur. hogy különösen Gerő Gusztáv dr.-ra vonatkozott ez a tilalom?

— Abszolúte nem tudok róla.

— És hogy a Popovics családra is vonatkozott?

— Nem tudom.

— Fordult-e önhöz kérelemmel Gerő Gusztáv dr., Popovicsné, Vajdáné, vagy más valaki, hogy tessék megengedni azt, hogy Popovicsal beszélhessen?

— Határozottan kijelentem, hogy én hozám senki nem fordult. Megjegyzem, hogy a két asszonyt, akinek nevét említeni méltóztatt, nem is ismerem.

— Hát kérelem nélkül adott-e bárkinek is engedélyt arra, hogy Popovicsal beszélhessen, vagy meghatalmazást aláírat-hasson?

— A leghatározottabban ismétlem, hogy nem adtam.

Mint hogy a felek kérdést a főkapitányhoz nem intéztek, sem megesketését nem kívánták, a főkapitány ezek után a tárgyalásról eltávozott.

Nagyváradról jelentik: Gerő főkapitány tekintettel arra, hogy a bírói ítélet kimondása szerint ő a fia eljárásába nem folyt be, teljesen különállóan a fia ügyétől, becsületsértésért és rágalmazásért pert indít Dayka dr. ellen.

LEGUJABB.

Ejzel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Perzsák a török hadseregben.

Konstantinápoly. A Törökországban élő perzsák között nagy örömet keltett az a hír, hogy körülbelül kétszáz-ezer perzsa elhatározta, hogy az ottmán haderők odala mellett kiüzi az oroszokat perzsa földről. A törökországi perzsák is fegyveres szolgálatra jelentkeznek a török hadseregbe és a török hadügyminiszterium elrendelte, hogy azok a perzsa önkéntesek, akik 18—24 év között vannak, a perzsa frontja küldendők.

Towshend angol tábornokot, a kut-el-amari védősereg parancsnokát, aki a vár elestekor török fogságba jutott és akiket mostanig Principe szigetén őriztek, mint a Politische Correspondenz jelenti, elővigyázatossági okokból más helyre vitték.

A hercegné és a gárda hadnagy. (Sikerült trükk.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A svájci lapok rendkívül mulattató orosz advari botránnyól emlékeznek meg. A történet szereplője Senitov gárdaezredbeli hadnagy, aki a harmadik esztendő óta huzódó háború alatt még egy napig sem volt kint a harcra teremtett területén, ahol a halált osztogatják. Ha el is mozdult Moszkvából és el is jutott a hadszíntérre, gondja volt rá, hogy ne jusson tovább a hadtápvonalnál. Amikor néhány hét múlva ismét visszakerült, szinte dicsőkedve újságolta a moszkvai előkelő társaságokban, hogy őt előkelő összeköttetései védik meg a frontszolgálatól. A fölöttébb ügyes és találékony ifjú hadnagy olyan kétértelmű kijelentéseket tett tiszt társaságban, mintha P. herceg felesége, a könnyű kalandjairól ismert bájos, széke asszonyka érdeklődnek sorsa iránt.

— Én nyugodtan nézhetem — mondta számos alkalommal a hadnagyocska — a háború tombolását, mert magas pártfogóim gondoskodik róla, hogy lehetőleg Moszkvában maradjak. Sokszor kijelentette már, hogy lelki szükségnek tekinti a velem való társalgást és mindent elkövet itthon tartásom érdekében. Legközelebb felülvizsgálatra kerülök, mert a lovaglás következtében a jobb lábszáramon daganat keletkezett és azt hiszem, emiatt nem vagyok alkalmas a fegyveres szolgálatra.

A gárdatiszt hetykélkedő nyilatkozatait hamar szárnyára vette az előkelő társaságok pletykaforgataga és néhány hét alatt a moszkvai felsőbb tizezrek körében egész nyíltan kezdtek arról beszélni, hogy a hercegné baráti ottalmában részesíti a snájdig hadnagyot.

A Moszkvában működő legfőbb katonai felülvizsgáló-bizottságnak is tudomására jutott ez a híresztelés és a bizottság orvostagjai előre kijelentették, hogy az ilyen pókhendi ifjával szemben a legszigorubb mértéket fogják alkalmazni a felülvizsgálat alkalmával. Ők ugyanis merő hazugságnak és szájhösködésnek minősítették a hadnagy előadását.

Az ifjú gárdatiszt barátai rendkívül érdeklődéssel várták a felülvizsgálat napját. A hadnagy előtt tizenöt tiszt került felülvizsgálatra és valamennyit alkalmasnak minősítette a bizottság a fegyveres szolgálatra, mert a kérkedő ifjura való tekintettel ezen a napon tulszigorúságot akartak gyakorolni az összes jelentkezőkkel szemben. Fél órával Senitov hadnagy felülvizsgálata előtt megjelent a vizsgálóbizottsági helyiség előszobájában egy hatalmas termetű lakáj, aki P. herceg udvarának egyenruháját viselte. A vizsgáló bizottság elnöke éppen keresztül ment az előszobán, amikor meghajolt előtte a lakáj.

— Miért jöttél ide? — kérdezte a főorvos.

— Az udvartól jöttem, hogy érdeklődjem Senitov hadnagy ur felülvizsgálata felől.

A főorvos tágrányított szemekkel hallgatta a lakáj kijelentését, majd izgatottan sietett a bizottsági terembe és közölte a tanács tagjaival, hogy P. herceg udvarából érdeklődnek Senitov gárdatiszt felülvizsgálata iránt. A bizottság tagjai ezek után szentül azt hitték, hogy P. hercegné csakugyan meleg érdeklődéssel kíséri az elegáns Senitov sorsát. Tíz perc múlva a gárdahadnagy sugárzó arccal hagyta el a felülvizsgáló bizottsági termet és boldogan újságolta bajtársainak:

— A bizottság a következő betegégeket állapította meg rajtam: két oldali tüdőcsueshurut, májdaganat, akut vesebaj, veszedel-

mes daganat a jobb lábszáron és nyakszirtme-revedés.

A történetnek az a csattanója, hogy a hadnagnak semmi köze sem volt P. hercegnéhez, hanem az udvari titkárral barátságban lévén, megkérte őt, hogy a felülvizsgáló napján egy lakajt küldjön a bizottság helyiségébe a felülvizsgálat eredménye iránt való érdeklődés céljából s az öreg katonarvosokat az udvari lakáj megjelenése megtévesztette.

HÍREK.

Munkában a német tengeralattjárók.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A zürichi Tagesanzeiger jelenti: Nyugat és Dél-Európa legfontosabb tengerpartjait német tengeralattjárók blokádnál tartják. A német blokádnak eredménye katasztrófális hajó veszteségekben mutatkozik. Karácsony óta az entente negy nagy hadihajót vesztett, ezenkívül a hadianyaggal és katonákkal elsüllyesztett entente hajók száma több százra rug.

A francia kikötők előtt a legutóbbi napokban német tengeralattjárók mutatkoztak és számos kereskedelmi gőzös, melynek érkezése már esedékes volt, elmaradt.

Újabb ultimátum Görögországhoz.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Daily Telegraph diplomáciai forrásból arról értesül, hogy az entente hatalmak január 11-ikén Olaszország hozzájárulásával újabb jegyzéket intéztek Görögországhoz, amelyben nyomtatékosan követelik a posta és táviróforgalom ellenőrzését, azzal, hogy a görög kormányt nem fogják meggátolni működésében. Követelik továbbá az entente lobogói előtt való elégtételadást, a venizelisták azonnali szabadonbocsátását, a december hónap első két napján megölték családjának teljes kártalanítását, a december első két napján parancsnokló görög tábornok elbocsátását. Követelik ezenkívül az összes korábbi entente jegyzékekben felállított követelések pontos betartását. A blokádot mindaddig, amíg a követeléseket nem teljesítik, fentartják. Az entente hatalmak remélik, hogy Konstantin királlyal kielégítő meg egyezést találhatnak.

Reuter jelentés Pireusból: Hallars tábornokot, aki dec. 1-én történt események alkalmával a II-ik hadtest parancsnoka volt, eltávolították helyéről. Utódja Yama Siksa lett, a Skuludis-kabinet hadügyminisztere.

— A bécsi Reichsrat összehívása. Bécsből jelentik: A német nemzeti szövetség Urbán kereskedelmi miniszter elnökele alatt ülést tartott, amelyen határozati javaslatot fogadtak el, amelyben felszólítják a kormányt, hogy a parlamentet minél előbb hívja össze. A határozati javaslatban egyúttal állást foglalnak a cenzura szigorúsága ellen is.

— Házvétel. Az Aradi Katolikus Kör Széchenyi-utcai földszintes házat ma megvette Neuman Alfréd báró 175.000 koronáért. A kör évekkal ez előtt vette meg a házat özvegy Ortutaynéól, aki a körre való tekintettel, 80.000 koronáért adta azt el.

Sarlot Domokos örökösének Kölcsey-utcában levő házat megvette Szabó Albert 60.000 koronáért. — Schauer János Rákóczy-utca 35. számú földszintes házat 32.000 koronáért megvette Róth Zsigmond.

— Hadijótékonság. Rössler Janka III. polgári iskolai és Racz Lucsika IV. elemi iskolai tanuló Világosról 10 koronát küldtek a hadiárva és özvegyek részére.

— A csikmezei románok áttérnek a református vallásra. A románok erdélyi betörésétől, különösen sokat szenvedtek a csikmezeiek és ha volt valamikor talaja a megyében a nagyromán eszmének, azt ugyan mindörökké kiirtották a jelenleg már isten tudja hol futó oláh hordák. Az oláhok kiveretése után mozgalom indult meg a csikmezei románság között, hogy a magyarsághoz való hűségük demonstrálása céljából térjenek át a református vallásra. A mozgalom kiinduló helye egy kicsiny falu, Csikmária, ahol a székelyek sorra járták a románokat és rábeszéltek őket, hogy térjenek át a református vallásra. A székely hittérítők fáradozása sikerrel járt: majdnem az egész falu románsága áttért a református vallásra és amikor Csikmária papja, aki mint menekült Budapesten tartózkodott, visszatért falujába, a néhány székely hívő helyett egy virágzó, lelkes hitközség várta ott. De a hittérítés munkája ezzel még nem fejeződött be. Az áttért románok maguk is buzgó apostolai lettek az új vallásuknak, felkerekedtek tehát és most egész Csikmezeiben folyik a térítés munkája. A román apostolok munkája sikerrel jár, mindinkább nő azoknak az erdélyi románoknak a száma, akik a görög keleti vallásról áttértek a református hitre.

— Halálozás. Nemespalágyi Palágyi Károly, Aradvármegye nyugalmazott számvéveje január 15-én, életének 84. évében elhunyt. Temetése 17-én lesz a Tökölly Imre-utca 11. sz. házból. Halálát kiterjedt előkelő rokonság gyászolja.

— Miért késnek a koronázási kitüntetések? Több ízben jelentettük, hogy a koronázás alkalmából több kitüntetés és rangemelés lesz s említést is tettünk egyik-másik névről, amely értesülésünk szerint szerepelni fog a kitüntetések és rangemelések listájában. Érdeklődve az iránt, hogy a szóbanlévő kitüntetések és rangemelések publikálása mindeközéig miért nem történt meg, hiteles forrásból azt az értesülést kaptuk, hogy a késedelmes közzétételhez fűzött különféle kommentárok minden alapot nélkülöznek. Legelső helyen a kormány a kitüntetésekre és rangemelésekre vonatkozó előterjesztéseit teljesen elfogadták s a késedelem egyedüli magyarázata az, hogy az előterjesztések, tárgyak szerint, nem egységes eljárás alá esnek, illetve különböző fórumokon keresztül kerültek legfelsőbb döntés elé, úgy, hogy csupán technikai okokon múlt eddig a publikálás, a melyet egyszerre egy időben óhajt a kormány elintézni. Ugy tudjuk egyébként, hogy a hivatalos lap legközelebbi számában meg fog jelenni a koronázással kapcsolatos kitüntetésekéről és a rangemelésekről szóló legfelsőbb kézirat is.

— A Kölcsey-Egyesület nagyérdemű könyvtári zsúrjának elsőjén vasárnap délután 5 órakor tartja meg a kulturpalota könyvtáranak olvasótermében Gulyás Pál dr. egyetemi magántanár. a Muzeumok és Könyvtárak Országos Felügyelőségének előadója, hazánk egyik legelsőrendű könyvtári szakértője. Gulyás Pál dr. általános természetű előadását rövidesen követni fogják Farkas József dr. könyvtárosnak, Eckhardt Sándor dr. budapesti Eötvös-kollégiumi tanárnak és Eissen Gyula tanárjelöltnek a kulturpalota könyvtárának rendkívül gazdag és értékes könyv- és kéziratanyagát, egyes példányok bemutatásával kísérelő előadásai. Mind a négy előadásra jogosító jegyek 2 koronáért a könyvtárban válthatók; egyes előadásokra 1 koronás jegyekkel lehet belépni. A Kölcsey-Egyesület elnöksége felhívja ezeket a rendkívül érdekes előadásokra mindazoknak a figyelmét, akik a könyvészet és könyvtárügy iránt érdeklődnek s különösen a kulturpalota nagybecsű könyvtárával és annak kincseket érő ritkaságaival megismerkedni kívánnak.

LEGUJAB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Lansing államtitkár lemond. — Bukovinat kiűrtik az oroszok.

A hollandi távirati ügynökség jelenti Washingtonból: Wilson elnöknek az a terve, hogy a hadviselő államok válaszára újabb jegyzéket fog kibocsátani, de erre vonatkozó további eljárását egyelőre a kongresszus magatartásától teszi függővé.

Az orosz külügyminiszterium sajtóosztálya a következőket közli: Az amerikai külügyi hivatal államtitkárának lemondását pétervári körökben valószínűnek tartják. Buchanan angol nagykövet állítólag úgy értesült, hogy az amerikai kormánykörök hangulata Lansing ellen a meghiusult békekísérlet miatt teljesen megváltozott, miután Lansing volt az, aki a békejavaslat tartalmát és a békeakciónak időpontját meghatározta.

A Morningpostnak jelenti Washingtonból: Wilson és az amerikai kormány szigorúan titokban tartják, hogy legközelebb milyen lépést fognak tenni a béketárgyalások megindítása érdekében. Indokolt az a feltevések, hogy Wilson újabb kísérletet tesz, olyképen, hogy rábeszéli Németországot, hogy nyilatkozzék ugyanolyan nyíltan a békefeltételeiről, mint azt az entente tette. Wilson nem osztja azt a nézetet, mintha a béke ügyében megkezdett kölcsönös véleménynyilvánítások által nem lehetne eljutni a békéhez. Ellenkezőleg azt tartja, hogy ez jelentékenyen elősegítené a béketárgyalások megkezdését. Az elnöknek az a véleménye, hogy a hadviselő államokban a békepartóknak most

alkalmuk van nézetüket kifejezni a békéről.

Genéből jelentik: Az itteni lapok állítólag jó forrásból származott jelentések alapján közlik, hogy az orosz vezérkar Bukovina kiűrtését készíti elő.

Luganóból jelentik, hogy Délalbánia legkeletibb szélén nagyszabású tűzérsegi harc fejlődött ki.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Nemrég rámutattunk arra, hogy a Franciaországban levő német hadifoglyokkal milyen méltatlanul bánanak el, amikor a francia hadviselés tüzzónájában helyezik el őket. Egyidejűleg közöltük, hogy a német kormány rendszabályokhoz nyúl, hogy a felháborító állapotokon változtasson. A francia kormánytól határidővel el látott jegyzékben azt követeltük, hogy az összes foglyokat a harcéri területen legalább harminc kilométernyire a tűzvonal mögött vonják vissza. Helyezzék el őket jól berendezett táborokban, bánásmód, postai összeköttetés és a semleges követségi képviselők látogatásának megengedésével tegyék sorsukat hasonlóvá a Németországban levő hadifoglyokéhoz. Egyszersmind bejelentettük, hogy vonatkozás esetén több ezer francia hadifoglyot a német front mögött a tűzvonalba szállítunk és ott azokat ugyanolyan bánásmódban részesítjük, ahogy a német foglyokkal bántanak a francia front mögött. Minthogy a francia kormány a kitűzött határidőig, január 15-ikéig, a német követelésre nem adott választ, a bejelentett ellenrendszabály most életbe lépett és azt csak akkor fogjuk ismét megszüntetni, ha Franciaország teljesíti a német követelést.

— **Rasputin megöletése.** Stockholm-ból jelentik: A Moszkovsky Vjedomosztij jelenti, hogy Rasputin megöletése alkalmával Juszipov herceg kastélyában számos *betűgyűmliszteri tisztviselő is jelen volt.* Ezek elmozdítását várják. A herceg a gyilkosság előtt való napokban feleségét és családját krimi birtokára küldte, a honnan csak a gyilkosság után tértek vissza. Rasputin meggyilkolásával a száműzött *Hiliodor szerzetes* rövidesen vissza fog térni Szentpétervárra. A cári palotában erős őrségeket állítanak fel, mert attól tartanak, hogy Rasputinnak a palotában levő hívei ellen újabb merényleteket fognak elkövetni.

— **Erdélyiért.** Dr. Műlek Lajosné kezeihez az erdélyi falvak újraépítésére Korbuly Mária koporsójára szánt koszoru megváltás címén adakoztak: Vertán Adorján (Magyarbányhegyes) 50, Vertán Lajos (Arad) 25 kor.

— **Veszélybe került német buvárhajó.** Hágából jelentik: Tegnap délután egy németalföldi hajó territoriális vizeken egy német buvárhajóra akadt, amely a ködben és hullámvérésben irányt tévesztett. A hollandi hajó megparancsolta a tengerelattjárónak, hogy vesse horgonyt és várja be a holland kormány intézkedéseit. Mivel a buvárhajó parancsnoka irásba foglalva jelentette, hogy egész napon át

territoriális vizekre nem ellenséges hajó üldözése miatt menekült, a kormány megengedte, hogy a buvárhajó újra kifusson a nyílt tengerre.

— **Elített árarágató.** Özv. Ficzay Károlynénak a Csiky Gergely-utca 14-dik számú házában szatócsüzlete van, mely egyúttal a kilencedik számú hatósági üzlet, ahol hatósági lisztet árusítanak. Ficzayné mint szatócs kapott a hatóságtól cukrot is, amelyet köteles volt maximális áron, egy korona harminc fillérért a közönségnek kiszolgáltatni. Ficzayné ellen pár hét előtt azonban feljelentést tettek a rendőrségen azért, mert a cukrot egy korona negyvenkét fillérért árusítja. A feljelentés ezenkívül elpanaszolta azt is, hogy az üzletben negyven deka csomagokban árusítják a cukrot és ha a csomagot utána mérik, annak súlyából mindig hiányzik egy-két deka. A rendőrség megindította az eljárást és a kihágási bíróság a napokban tárgyalta az ügyet. A tárgyaláson Ficzay Aranka vállalta a felelősséget mint üzletvezető. Azt beismerte, hogy egy korona negyven fillérért adták kilónként a cukrot, mert azt gondolták, hogy ennek annyi a maximális ára. Azt azonban tagadta, hogy a csomagok nem lettek volna pontosan kimérve. Weil Károly dr. rendőrfogalmazó kihallgatta Korom Lajosné és Vig Róza környékbeli lakosokat is, akik igazolták, hogy a csomagokból több ízben egy-két deka hiányzott. A kihágási bíróság maximális ár túllépésében bűnösnek mondta ki Ficzay Arankát és ötven korona pénzbüntetésre ítélt.

tésre és a súlymennyiség hiánya miatt száz korona pénzbüntetésre ítélte, amely ítélet behajthatatlanság esetén harmincegy napi elzárásra lesz átváltoztatható.

— **Hogy emelkednek a papírárak?** A Nyomdatulajdonosok Orsz. Szövetségének hivatalos lapja, a „Nyomdaipar”, legújabb számában közli a papírárak emelkedését. Lelköljük e beszédes számokat, hogy a közönségnek fogalma legyen: milyen hallatlan drágasággal kell az újságszínálásban és nyomdai munkák előállításánál is küzdenünk. Az ár-emelkedések az egyes papírmemeknél a következők:

	ár-emelkedés
Újságy nyomó papír kg.	1-20 K — 300%
Famentes papír kg.	2-10 K — 300%
Félfamentes papír kg.	1-82 K — 320%
Levélpapír kg.	2-40 K — 320%
Okm. forgalmi papír kg.	2-10 K — 300%
Rendes forgalmi papír kg.	1-60 K — 350%
Kender papír nem kapható	
Lemez méterm.	50 — K — 280%
Festék középminőség kg.	5-8 — K — 500%
Hengeranyag nem kapható	
Vászon méterje	4-9 — K — 500%
Enyv métermérszája	4 — K — 450%
Keményítő nem kapható.	

— **Gyermekköcsik** 50 koronától 250 koronáig Fischer Simon nagyáruházában. 311
— **Üzleti könyvek** Kerpénél. 3549

Egy harmadrész kukorica liszt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ami előrelátható volt, bekövetkezett. Ott tartottunk, hogy mint a háború első évének tavaszán — a gyöngye termés és a rekvirálások kedvezőtlen sikere folytán — ismét kukoricakenyeres korszak köszönt be Magyarországra lakosságára.

Ma a következő távirat érkezett Kürthy Lajos bárótól, az Országos Közlelmézési Hivatal elnökétől, Arad város polgármesteréhez: „Polgármester, Arad. Az 1416. sz. rendeletem kapcsán értesitem Polgármester urat, hogy az országos lisztkészletek korlátolt volta és az újabb rekvirálás eredményéhez képest a törvényhatóság havi lisztjárandóságát, az említett rendelet megváltoztatása mellett, nem 30, hanem ezúttal csak 20 vagonban utalhatom ki. Erről a Haditerményt megfelelően utasítottam. Felhívom, jelentse be hozzám táviratilag, hogy kíván-e ezen lisztmennyiségen felül tengeriből készült lisztet, vagy darát. Igenlő esetben a kívánt minőségű őrleményből 10 vaggonnal bocsáthatok rendelkezésére, métermérszámként 62 koronáért.”

Kürthy báró táviratára Varjassy Lajos polgármester nyomban táviratilag válaszolt, hogy természetesen kéri a 10 vagon tengeri liszt kiutalását.

Angel István dr., a városi liszthivatal vezetője — mint értesülünk — felterjesztést küldött a Hivatalhoz a kintalás kérdésének gyors elintézése céljából. Nagyon fontos az ugyanis, hogy a 10 vagon tengeri liszt egyidőben érkezék meg Aradra a 20 vagon gabonaliszttal, hiszen különben a legnagyobb nehézségek állanak elő a szétosztásnál.

Lécs Rezső helyettes-polgármester az Aradi Közlöny munkatársának a kellemetlen ügyre vonatkozólag a következőket mondotta:

— Már a legközelebbi kiosztásnál 2 harmad buzalisztet és 1 harmad tengeri lisztet adunk a lakosságnak, de keveretlen állapotban, külön a gabona és külön a tengeri lisztet, hogy mindenki olyan arányban keverhesse, vagy használja fel külön-külön, amint legjob-

ban tudja. Ugyanebben az arányban kapják majd meg kompetenciájukat a pékek és vendéglősök is. Csak hogy a pékeknek természetesen tilos lesz liszt buzalisztból kenyeret sütni.

Amíg az egész kvantum meg nem érkezik, hogy zavarok ne keletkezessenek, a liszt-kiosztás teljesen szünetelni fog.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **A Haditörvény az árdrágítás ellen.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara ezúton hozza az érdekelte kereskedők tudomására, hogy a mértéktelen árfelhajtás elleni védekezés céljából a kormány szükségesnek látta a semleges országokból beszerezhető konzervált halak, friss halak, mindenféle tej és tejszínkonzerv, főzelék konzervek és friss főzelék, gyümölcszok (marmeládé) és egyéb gyümölcskonzervek bevásárlásánál e cikkek beszerzésének központosítását. A központi bevásárlásban magyar részről a Hadi Termény Részvénytársaság fog résztvenni. További intézkedésig tiltva van az említett cikkeknek semleges országokból Németországon való átvitele a magánkereskedelmi részére.

— **A Magyar Bank tőkét emel.** Börzei körökben már régen rebesgetik, hogy a Magyar Bank sem marad vissza az általános tőkeemelé mozgalomban, mert saját tőkéjét neki is a megváltozott pénzügyi viszonyokhoz mérten kell szaporítani. Az intézet vezetőit ennél az elhatározásnál nem pusztán a presztizs-kérdés vezette. A kibővült munkakör, amely eddig a háborús ipar fejlesztését szolgálta a békében, a Kelettel való kereskedelmi viszonyok kiépítését fogja felölelni, s ehhez az eddiginél nagyobb tőkére van szükség. A tőkeemelést végrehajtásának részleteiről az terjedt el, hogy állítólag 31,000 darab 400 koronás új részvényt 800 millióra emelik a 166,000 darab papirból álló 66 milliós alaptőkét. A felpénz nagysága, az új papir kibocsátó ára és a részesedés aránya még nincs részletesen kidolgozva. E helyen említjük meg, hogy legutóbb 1918-ban becsátott ki a bank 15,000 darab új részvényt, amelyet akkoriban az Értékbank részvényeire adott cserébe. Ezt megelőzően 1911. június 5-én emelt tőkét, amikor 50,000 új részvényt becsátott ki, amiből 700 koronás áron 1:10 arányban jutott a régi részvényeseknek 10,000 darabot, míg a hátralévő 40,000 darabot egy külföldi konzorcium fix ártól vette át.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. január 17-én szombán:

9) Béniel.

6) Béniel.

Itt először:

Csillagok bolondja.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete 7 3/4 órakor.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovattal közzétett nem vállalunk felelősséget.)

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporsó gyára és temetésrendező vállalata.

Alóhírottak mély fájdalomtól megtört szívvel jelentik a hön szeretett és felejtethetlen jó édesapa, illetve nagyapa, testvér, após, nagybácsi és rokon

nemespalágyi Palágyi Károly,

Aradvármegye nyugalmazott számvevőjének,

folyó évi január hó 15-én délután 5 órakor, életének 84-ik évében, a Mindenható bölcs akaratához képest váratlanul történt gyászos elhunytát.

A felejtethetlen kedves halott földi maradványai január hó 17-én délután 3 órakor fognak Thököly Imre-utca 11. számú gyászházban, a római katolikus anyaszentegyház szertartásai szerint történt becsatolás után, a helybeli felső temetőben lévő családi sírkertben az örök, nyugalomnak átadatni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért f. évi január hó 24-én, reggeli 8 órakor fog, a főtiszt. Minorita-atyák templomában az egek Urának bemutatni. 21

Áldás emlékére, béke hamvaira!

Arad, 1917. január hó 16.

nemespalágyi Palágyi Kálmán, nemespalágyi Palágyi Gyula, nemespalágyi Palágyi Ferencz, gyermekel, nemespalágyi Palágyi Kálmáné szül. Vukotics Aranka, nemespalágyi Palágyi Ferenczné szül. Petllera Kornélia, menyel. özv. Konczek Józsefné szül. nemespalágyi Palágyi Terézia, nővére. dr. nemespalágyi Palágyi Jenő, nemespalágyi Palágyi Adrienne, unokái.

Kölcsön feltételeink,

melyek alapján földbirtokra és aradi belvárosi házakra kölcsönöket folyósítunk a következők:

90-es árfolyam kifizetéssel:

50	éves törlesztésre	5.48
35	"	6.02
25	"	6.96
15	"	9.40

93-as árfolyam kifizetéssel:

50	éves törlesztésre	5.86
35	"	6.41
25	"	7.31
15	"	9.70

96-os árfolyam kifizetéssel:

50	éves törlesztésre	6.30
30	"	6.80
20	"	8.52

99-es árfolyam kifizetéssel:

50	éves törlesztésre	6.74
30 1/2	"	7.50
20	"	8.86
10	"	13.44

A kölcsönöket kieszközli és mindennemű felvilágosítással szolgál: 362

Szücs F. Vilmos

a nagyszombati földhitelintézet képviselője
Arad, Karolina-utca 10. sz.

Bakkancsokat

munkások részére erős
kivitelben, bőrtalppal,
minden nagyságban, 344

ju'ányos áron szállít

Adler Hugó

ARAD. Telefon 797. sz.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér
édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző
gyógybor, vérszegények, láb-
badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne
a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis
palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer,
finom fűszeres ízű, szon-
gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor.
Gyomorbeteg részére és ott, ahol a condurongó kéreg je-
valva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulaj-
donságait és kiválóan alkalmas a most
nehézén beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge
emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

2045

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és
„Peppo” hintőpor segítségével.

Szárít! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor " " " " 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki
megszabadul a Hajós-féle ANA-
GALLIN használatával. Ke-
zelése igen egyszerű, nem pisz-
kít, nem ragadós. A beszerzés
nél vigyázni kell az ANAGAL-
LIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyertünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget desinficálja, utóze-
gen káliummal. Ára egy porcellán-
szelencének 80 fillér.

Fontos szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Állást keres

erdész (gép- és fűrészkészítő) minden puha- és keményfa manipulációban jártas, kereskedelmileg képzett, ügyes szervező, ért a vágási anyagok szállításához, három nyelven beszél, katonamentes. Nőlen 29 éves, jelenleg is ilyen vállalatnál van alkalmazásban, rövidesen állást óhajt változtatni. Az ajánlatokat „Megbízható” jellegére kéri. 488

Az aradi kir. törvényszék.

P. L. 4187/1916. szám.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék közölni teszi, hogy Popovics Péter máriaradnai és Pap Györgyné szül. Popovics Szilvia almáségresi lakos részéről az 1911. l. t. c. 738. §-ának 1. pontja alapján előterjesztett kérelem folytán az állítólag eltűnt Popovics Lőrinc volt almáségresi lakos holtaknyilvánítása iránt az eljárást mai napon megindította és az eltűnt részére ügygondnokul Dr. Dani Pál aradi ügyvédet rendelte ki.

Felhívja a kir. törvényszék az eltűnt és mindazokat, akiknek az eltűnt életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot az eltűnt életbenlétéről értesítsék, egyszersmind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az eltűntnek életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság az eltűntet a jelen hirdetménynek a Budapesti Közlönyben történt harmadszori beiktatását követő naptól számított egy év letelte után bírósággal holtaknak fogja nyilvánítani.

Aradon, 1916. évi december hó 21. napján. Mészáros, s. k. 396 t. elnök.

100 tot 1000 yardos

Cérna

„Hattyu”, Magyar Cérnagár, „Lancz” Coats „375-ös” minőségű Grohmann gyártmányuak, fehér és fekete, méltányos árban nagyban

eladó

452

Vándor Bertalan

női divat üzletében

Arad, Weitzer János-u.

15 darab üres láda eladó.

Különleges

varrógép munkák
válalata

Arad, Weitzer János-u. II. sz.

M. t. közönség szives tudomára adom, hogy

harisnyák géppel való stoppolását

a mai naptól megkezdtem.

E vállalom a legújabb se-lyem, cerna és pamut harisnyák, valamint eiszakadt trikók és szvetelek stoppolását. T-íjes tisztelettel

D. Löw Róza.

28815—1916. kh.

Hirdetmény.

Több ízben tapasztaltam, hogy a nagymélt. m. kh. minisztertanácsnak az italokhoz kiszolgáltató cukor mennyiségének és a kiszolgáltatás módjának szabályozása tárgyában kelt. 3165—1916. M. E. sz. rendeletét, melyet már 24516—1916. szám alatt I. év október hó 11-én kelt hirdetménnyel közzétettem, az érdekeltek nem tartják be.

Figyelmeztetem tehát az érdekelteket (fogadók, vendéglők, kávéházak, kávéházak, cukrászok, szesz italok kimérésére szolgáló helyiségek, egyéni jellegű és más étkezőhelyek) hogy cukrot italok mellé csakis a fent hivatkozott s már közzétett rendelet 2. és 3. §-ában meghatározott módon és mennyiségben szabad kiszolgáltatni és pedig:

a) Egész adag italhoz kocka-kristály, vagy porcukrot 18 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 3 darab nagykockát, vagy 4 darab kiskockát. b) Egy csésze vagy egy pohár italhoz kocka- vagy kristály vagy porcukrot 13 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 2 darab nagykockát, vagy 3 darab kiskockát. c) Kis csészékben vagy kis pohárban kiszolgáltattott italhoz kocka-, kristály- vagy porcukrot 9 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 1 darab nagy kockát vagy 2 darab kis kockát.

Aki a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, vagy megszegésüknél bármily módon közreműködik, az, amennyiben cselekménye súlyosabban büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Grein, főkapitány.

Bőrhámlesztás!

A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berlini tanár találmánya. Felhívja az összes bőrhámlesztó szereket. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen fájdalommentes és fájdalom nélkül választja el a felső bőrréteget az alsótól. Gyönyörű arcot eredményez. meglepően üdév teszi az arcot, szíval fölföldön flatait. Kötelessége minden nőnek évente legalább egyszer lehamlasztani a felső bőrréteget, hogy a hónapokon át lerakódott idegen anyagoktól (puder, kenőcsök) és börtisztítátságoktól megszabaduljon. Eredményes sikerét a legjobban az bizonyítja, hogy aki már me kísérte, a legnagyobb meglepődését nyilvánította. Feszültem kozmetikus arcapóránt intézetemben ideiglenesen Batthyány-utca 10. szám alatt. 6305

Bartháné, szakképzett kozmetikus

Napi 5 wagon teljesítményű

kukoricamorzsolót

keres megvételre vagy bérbé

Nagy Farkas, Arad.

Fagydagánatok

szüntetésére legjobb szor a

FRIGIN.

elmulasztására, fagyvizketegség biztos meg-

Ára csesztel és utasítással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A bevezetésnél vigyázzni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kilirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phemol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rongja, még a petéit is kilirtja. Ára 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

allandó fekete színtre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona 40 fillér.

Hajós Árpád

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

ÓCSKA

horgolt és kötött áruért, harisnya és kapadéért, métszakadást is, gyapjából különként K 7-től K 12-ig, pamutból különként 1-20.

Új gyapjufonál és ennek maradványait K 16. Új pamutfonalért és ennek maradványait K 6-tól K 10-ig fizet a Maschinenstrickerei Glücksmann Vilmos Wien, XV., Stat-terheimstr. 4. Minden küldeményt azonnal és pontosan leszámol, nagyobb tételeket személyesen is át vesz. 7231

Egy fiatal, vagy hadmentes

segédat keresek

azonnali belépésre, aki vegyeskereskedésben, nevezetesen a kézműáru szakmában kellő jártassággal bír, románul beszélő előnyben részesül.

Spitzer Mór

Szemlak, (Aradmegye.)

25—1917. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké a városi hivatalokban 1917. évben szükegelt könyvkötő munkák teljesítése iránt 1917. év január hó 22-én d. a. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénssül leteendő 100 korona készpénzben, vagy elfogadható értékű papirokban.

az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

az írásbeli ajánlatok lezárta az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénznek a városi pénztárba történt befizetését igazoló letétjegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1917. évi január hó 6-án tartott üléséből. A gazdasági szék.

Lapkihordó pár felvétetik.

Cím a kladóhivatásban.

19—1917. pm.

Hirdetmény.

Közölni teszem, hogy I. hó 10-től kezdődőleg városi Hantból előállított kétszersült kizárólag kávéosoknak és kávémérőknek adhatók el és kizárólag az előbb említett iparuszatokban árusítható.

Ezen rendelkezés áthágása kihágást képez és az áthágók 2 hónapig terjedő elzárással valamint 600 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendők.

Arad, 1917. január 8.

Arjassy, polgármester

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Am apróhirdetéseket díjtól az alábbi szabályok szerint kell megírni.

Minden apró hirdetésnek 3-3 sávra. Vastagabb betűkkel kell írni.

A vastagabb betűkkel írtakat azonosítással kell jelölni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket azonosítással, amelyek tartalmánál fogva eredeti stílusban nem közölhetők, megváltoztassa.

Levelezés.

"Toll regg" jelige alatt levél ment. 407

Kiadó lakás.

Kiadó kétalkos kőbelsőszobát utcai szoba villanyvilágítás és vízvezetékkel. Csiky Gergely-utca 25. 437

Lakást keres.

Dinakról bencsre kerestek Batthyány- és Széchenyi-utca közelében február 1-re keresek. További megbeszélés Nagy Farkas utcában. 457

Quinonan

bencsre kerestek, február elejére. Ajánlatokat a kiadóhivatalba küldjék. 465

Nagyobb lakást

kerestek, vagy bérebe vennék február 1-re. Ajánlatokat Messenger-boy vállalatba küldjék. 461

Bencsre kerestek
kerestek azonnalra. Címek a kiadóhivatalba küldjék. 450

Alkalmazást keres.

Egyszerűsített fiatal asszony
két helyes gyermekével csoportos, dadának ajánlkozok. Cím a kiadóhivatalban. 7000

Hátvarrás

Johannesei varrást és ruha alakítást vállal. Cím a kiadóhivatalban. 454

Fiatalkor

iroda, vagy ehhez hasonló takarítást vállal. Szép Józsefné, Sárocsy-u. 7. 453

Fűszer

és vegyes szakmában jártas, magyar-német és román nyelvismerettel bíró 20 éves hadmentes kereskedő segéd, állást keres. Cím Zsurkony Péter, Nagykárolyfalva (Kehr János és fia cégnél). 459

Hadtörvény

ki a háztartásban jártas, azonnali beépítésre alkalmazást keres. Cím: Lohócsy J., Csarnovits-u. 5. 456

Alkalmazást nyer.

Keresek

mindenes könyvt, aki tisztán, szépen takarít. Brásóhet-körút 12. I. em. 446

Vizsgázott kőművesmestert

kerestek ki betonmunkában is kellőképp jártas. Jelentkezők reggel 8-ig Fehérkereszt szálló portáshoz forduljanak. 451

Pénztárnoknő

ki könyvelésben is némileg jártas, azonnali alkalmazást nyerhet. Német nyelv és írás feltétlenül megkívántatik. Ajánlatok „Pénztárnoknő” jelíggel a kiadóhivatalba küldjék. 455

Tanulólányt keres

Márta könyv- és papírkereskedés, Dobó-utca 1. 458

Kereskedelműt

végzett jártas fiatalember gyakornokul felvétetik. Ajánlatok Laender gőzfűrészirodájához intézendők. 837

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fű, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Ingatlan.

Uj ház

a fővár közelében, két nagyobb lakással, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 460

Földet vennék

több évi haszonbérben, Arad határában, esetleg a határ közelében, tamával. Konczek Lajos, Kassa-utca 12. 355

4 kishelyt szálló

Kovácsin és Aradon egy magánház 2 modern lakással, és gyümölcsös kerttel eladó. Cím a kiadóhivatalban. 348

Gyógyászat.

Arany

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Vétel és eladás.

Üzleti könyvek

beíró könyvek, és irodaszerek raktára Deák Béla könyv- és papírkereskedésben Forray utca. Telefon 902. 6071

Új ház

24 db. cseresenyéfa póztalni eladó. Csiky Gergely-utca 25. 468

Zongorát

ujjonan, vagy jókarban levőt veszek, Cím a kiadóhivatalban. 400

Villanyvető

különböző nagyságban, megvételre keresek. Téglaügyi Iroda Nádor-utca 14. sz. Telefon 938. 420

2-300 könyv

szűrtetve megvételre keresetek. Ajánlatok az aradi és csanádi egyesület vasutak Magánüzemeinek központi felügyelőségéhez, József főherceg-ut 22. sz., HL földszint, VI. ajtó intézendők. 6807

Különböző.

Arany

aranyér-kupokát mindenben pótolják a Haemorrhoid-kupok, azonos összetételűek folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 8 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

Apróhirdetéseket

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc-u. 8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.”

Dr. Schajkovszky

lábészadás elleni szer, biztos, kipróbált ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona. Kapható Földes és Hehs gyógyszerárban.

Hehs Vessző olajbarna.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő idegbajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Paratlan vérképző és vérjavító. Biztos óvszer malarikus fertőzések és minden infektívól eredő meg-betegedés ellen egy felnőtnek, mint gyermekeknek. Ára 3 kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Aradi Polgári Takarékpénztár r. t.

Meghívás.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

t. részvényeseit a folyó évi február hó 2-án délelőtt 10 órakor az intézet helyiségében (Andrássy-tér 22. szám, I. emelet) tartandó

rendes évi közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, továbbá az 1916. évi számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása, valamint a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények megadása iránti határozathozatal.
3. Az igazgatóság 12 tagjának, a felügyelő-bizottság és a bíráló-választmány megválasztása 3 évre.
4. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának meghatározása 3 évre az alapszabályok 59. §-a szerint.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 19. §-a értelmében részvényeiket **f. évi január hó 30-ig** az intézet pénztáránál térítvény ellenében letéteményezni sziveskedjenek. A felügyelő-bizottság által felülvizsgált mérleg az intézet helyiségében a közgyűlés előtt 8 nappal a t. részvényesek által megtekinthető, illetve az a t. részvényesek rendelkezésére bocsájtatik.

Arad, 1917. január hó 15-én.

Az igazgatóság.